

Proiect

LEGE **privind securitatea spațiului aerian național**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I **DISPOZIȚII GENERALE**

Articolul 1. Obiectul și scopul legii

(1) Prezenta lege reglementează raporturile juridice, organizaționale, administrative și de altă natură, apărute în procesul de asigurare a securității spațiului aerian național, modul de acțiune în diverse situații aeriene și competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate aeriană.

(2) Scopul prezentei legi este prevenirea, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale al Republicii Moldova, a integrității spațiului aerian național, securității aeronautice, a vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului.

Articolul 2. Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național

Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național este constituit din Constituția Republicii Moldova, Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte, prezenta lege și alte acte normative.

Articolul 3. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni semnifică:

aeronavă interceptoare – aeronava de stat care efectuează manevre de apropiere față de o aeronavă sau un fenomen anormal neidentificat ce utilizează neautorizat spațiul aerian național, cu scopul de a o identifica, avertiza, obliga să respecte reglementările privind utilizarea spațiului aerian național în vigoare, sau, dacă este necesar, de a o neutraliza (anihila).

aeronavă cu pilot la bord – aeronavă destinată transportului de persoane, mărfuri sau realizării misiunilor militare, care este operată de un pilot sau mai mulți aflați la bord, ce exercită controlul zborului și navigația aeronavei pe întreaga durată a acestuia, în scopuri civile sau militare.

agresiune aeriană – acțiune ostilă prin întrebuintarea efectivă a potențialului aerian de către un stat sau grup de state, pentru atingerea scopurilor politice-militare propuse, împotriva suveranității, independenței și integrității teritoriale;

amenințare aeriană – suma tuturor evenimentelor negative posibile pe care le poate genera, la un anumit moment dat, un stat sau grup de state în spațiul aerian al altui stat

sau grup de state, pentru atingerea scopurilor politico-militare propuse, împotriva suveranității, independenței și integrității teritoriale;

amenințare militară – manifestarea intenției, capacității și/sau pregătirii unui stat, grup de state, organizații sau actori non-statali de a recurge la forța militară împotriva suveranității, independenței, integrității teritoriale sau intereselor strategice ale statului;

apărarea spațiului aerian național – reprezintă componenta a sistemului național de apărare, care constă în totalitatea acțiunilor și mijloacelor militare utilizate pentru protejarea suveranității statului asupra spațiului aerian, inclusiv prin descurajarea, interceptarea și, dacă este necesar, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale, potrivit legislației naționale și obligațiilor internaționale asumate;

controlul utilizării spațiului aerian național – activitatea desfășurată de autoritățile competente, care constă în monitorizarea permanentă a modului de utilizare a spațiului aerian, precum și în dispunerea măsurilor legale necesare pentru restabilirea utilizării autorizate a acestuia, prevenirea, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, integrității spațiului aerian și siguranței aeronautice, precum și pentru protejarea vieții și sănătății persoanelor, a patrimoniului, a vieții private.

fenomen anormal neidentificat – model neobișnuit de mișcare sau caracteristici de zbor ale unui corp observat vizual în atmosferă sau în afara atmosferei Pământului, care nu poate fi identificat ca obiect natural sau artificial cunoscut;

foc de avertisment – focul executat de aeronava interceptoare cu armamentul artileristic de bord pentru atenționarea echipajului aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian național, fără ca aceasta să fie lovită;

foc de nimicire – focul executat pentru distrugerea aeronavei cu pilot la bord, aeronavei fără pilot și rachetelor, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;

intrarea în legalitate a aeronavei – procesul prin care o aeronavă dobândește conformitatea cu reglementările naționale și internaționale aplicabile, prin obținerea autorizațiilor, licențelor și certificatelor necesare pentru operarea în spațiul aerian național;

măsurile cinetice – acțiuni sau activități ce presupun utilizarea forței fizice pentru imobilizarea, distrugerea sau neutralizarea aeronavei fără pilot, prin intermediul proiectilelor sau altor tipuri de arme, având ca obiectiv doborârea acestora sau crearea condițiilor pentru incapacitatea lor de a mai funcționa;

măsurile de securitate aeriană – acțiuni sau activități privind prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale al Republicii Moldova, a integrității spațiului aerian național, securității aeronautice, a vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului;

măsurile non-cinetice – detectarea, stabilirea identității aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;

muniții trasoare – proiectile speciale care emit lumină vizibilă atunci când sunt trase, pentru a marca traiectoria lor și îmbunătățirea acurateței și coordonării în timpul operațiunilor militare;

rachetă – proiectil autopropulsat, destinat să transporte o încărcătură explozivă sau de alt tip, utilizat pentru atacuri asupra unor ținte specifice, care poate fi ghidat prin

sisteme externe sau autonome;

rachetă balistică – rachetă ghidată în faza inițială a zborului și care urmează ulterior o traiectorie balistică suborbitală nereglementată de forțe externe, destinată să livreze unul sau mai multe focoașe către o țintă aflată la distanțe medii, mari sau intercontinentale;

rachetă de croazieră – rachetă autopropulsată pe întreaga durată a zborului, care urmează o traiectorie aerodinamică joasă și este destinată să livreze o încărcătură utilă (focș convențional sau nuclear) asupra unei ținte aflate la distanță medie sau mare;

servicii militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian – ansamblu de structuri, mijloace și proceduri operaționale prin care Ministerul Apărării monitorizează, gestionează și reglementează activitățile aeriene într-un spațiu aerian specific, cu scopul de a asigura securitatea națională, apărarea teritoriului și coordonarea traficului aerian militar, în conformitate cu reglementările și misiunile strategice stabilite;

supravegherea spațiului aerian – reprezintă ansamblul activităților desfășurate de autoritățile competente prin mijloace tehnice, operative și instituționale, în scopul monitorizării permanente a spațiului aerian național, pentru detectarea, identificarea și urmărirea obiectelor aeriene și asigurarea respectării regimului juridic aplicabil circulației aeriene;

zonă geografică UAS (UAS - sisteme de aeronave fără pilot) – porțiuni de spațiu aerian stabilită de autoritatea competentă, care facilitează, restricționează sau exclude operațiunile UAS pentru a combate riscurile legate de siguranță, viața privată, securitate sau mediu asociate operațiunilor UAS.

Capitolul II

CADRUL INSTITUȚIONAL

Articolul 4. Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național

(1) Conducerea generală a sistemului național de securitate și apărare, inclusiv în ceea ce privește securitatea spațiului aerian național, este realizată de către autoritățile constituționale ale statului – Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice competente – în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative. Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, exercită atribuțiile ce îi revin potrivit legii în acest domeniu.

(2) Ministerul Apărării este organul central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare și desfășoară nemijlocit activitatea de asigurare a securității spațiului aerian al Republicii Moldova.

(3) În conformitate cu atribuțiile stabilite prin legislația în vigoare, autoritățile cu responsabilități în domeniul securității spațiului aerian național sunt:

a) Ministerul Afacerilor Externe – în mod subsidiar, în contextul cooperării internaționale privind regimul juridic al spațiului aerian și tratatele relevante;

b) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – în calitate de organ central de specialitate al administrației publice în domeniul aviației civile, potrivit Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

c) Autoritatea Aeronautică Civilă – ca autoritate administrativă responsabilă de implementarea și realizarea politicilor în domeniul aviației civile;

d) Întreprinderea de Stat „MOLDATSA” – în calitate de furnizor de servicii de

navigație aeriană și de gestionare operativă a spațiului aerian;

e) Autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne – pentru supravegherea și controlul frontierei de stat în zona aeriană;

f) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova – pentru prevenirea și contracararea amenințărilor la adresa securității naționale din spațiul aerian;

g) Serviciul de Protecție și Pază de Stat – în limitele competențelor privind protecția demnitarilor și a infrastructurii aviatice de importanță națională;

h) Serviciul Vamal – în ceea ce privește controlul și supravegherea vamală a traficului aerian;

i) Comitetul Național de Securitate Aeronautică și comisiile aeroportuare de securitate aeronautică – în calitate de structuri specializate în coordonarea și implementarea măsurilor de securitate aeronautică la nivel național și local.

(4) În activitatea de asigurare a securității spațiului aerian pot fi implicate și alte autorități ale administrației publice în limita împuternicirilor lor.

(5) În caz de reorganizare sau redenumire a autorităților menționate în prezenta lege, atribuțiile acestora de asigurare a securității spațiului aerian vor fi îndeplinite de către succesorii lor de drept.

Articolul 5. Atribuțiile Ministerului Apărării

În domeniul securității spațiului aerian național, Ministerul Apărării:

a) elaborează documente de politici, proiecte de acte normative, inclusiv acte normative necesare implementării și asigurării executării actelor normative în domeniul securității spațiului aerian național;

b) coordonează activitățile și asigură implementarea politicii de stat în domeniul securității spațiului aerian național;

c) stabilește programele de dezvoltare care vizează Forțele Aeriene ale Republicii Moldova și pregătirea apărării aeriene;

d) participă la elaborarea reglementărilor privind circulația aeronavelor civile și de stat în spațiul aerian național și exploatarea infrastructurii aferente activităților aviatice;

e) efectuează, în colaborare cu alte autorități ale administrației publice, autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului național de către aeronavele civile și de stat, în conformitate cu actele normative;

f) acordă autorizație pentru operarea aeronavelor civile moldovenești care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase sau orice alt tip de încărcătură care, prin natura sa, poate afecta securitatea națională a Republicii Moldova;

g) realizează colectarea, acumularea, păstrarea, prelucrarea, transmiterea și schimbul de informații privind situațiile aeriene;

h) asigură realizarea măsurilor de prevenire a actelor de intervenție ilicită în conformitate cu Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică;

i) organizează și desfășoară cu regularitate exerciții în vederea formării deprinderilor de interacțiune a tuturor participanților implicați în acțiunile de asigurare a securității spațiului aerian;

j) exercită alte atribuții specifice ce decurg din actele normative.

Articolul 6. Atribuțiile autorităților implicate în acordarea sprijinului asigurării securității spațiului aerian național

(1) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale stabilește politica în domeniul

transportului aerian la nivel național, elaborează strategia și reglementările specifice de dezvoltare și armonizare a activităților de transport aerian.

(2) Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea intermediară prin care se informează de către Ministerul Apărării despre autorizarea zborurilor și utilizării spațiului aerian național în următoarele cazuri:

a) pentru aeronavele civile străine care transportă delegații oficiale – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile;

b) pentru aeronavele civile străine care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură periculoasă care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile și cel al Ministerului Apărării;

c) pentru aeronavele de stat înmatriculate în Republica Moldova și cele străine;

d) pentru zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene a teritoriului național, executate cu aeronave cu pilot la bord și/sau fără pilot străine – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

(3) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova avizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național pentru aeronavele civile naționale care execută zboruri de aerofotografiere și filmare a teritoriului național, desfășoară activități informative și contrainformative în domeniul securității aeronautice, conduce acțiunile de răspuns la actele de intervenție ilicită, în condițiile și în modul stabilit de prevederile Legii nr.192/2019 privind securitatea aeronautică, prezentei legi și altor acte normative.

(4) Serviciul de Protecție și Pază de Stat avizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile străine care execută zboruri de aerofotografiere și filmare asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în condițiile și în modul stabilit de actele normative.

(5) Poliția de Frontieră monitorizează segmentele de frontieră ale spațiului aerian, exercită atribuții și acordă sprijinul în domeniul securității aeronautice în conformitate cu legislația.

(6) Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri contribuie la asigurarea securității spațiului aerian național, în condițiile și în modul stabilit de actele normative, prin următoarele atribuții specifice:

a) intervenția operativă și menținerea ordinii publice în zonele adiacente aeroporturilor, aerodromurilor și locațiilor temporare de aterizare/decolare, în scopul prevenirii și contracarării incidentelor ce pot afecta securitatea aeronautică;

b) implementarea măsurilor de securitate și control în perimetrele unde se desfășoară activități aeriene speciale, inclusiv în contextul vizitelor oficiale, transporturilor care implică riscuri de securitate națională sau al misiunilor aeriene de stat.

(7) Autoritatea Aeronautică Civilă realizează politica de stat în domeniul aviației civile, autorizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile și de stat și desfășoară activități specifice în domeniul securității aeronautice, în condițiile și în modul stabilit de Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică și de alte acte normative.

(8) Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” furnizează servicii de navigație aeriană aeronavelor civile și de stat

ce execută zboruri în spațiul aerian național, în conformitate cu procedurile, standardele și practicile naționale și internaționale recomandate.

(9) Serviciul Vamal, Comitetul Național de Securitate Aeronautică, Comisiile aeroportuare de Securitate aeronautică execută atribuții în domeniu securității aeronautică în condițiile și în modul stabilit de Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică și de alte actele normative.

Articolul 7. Cooperarea la nivel național și internațional

(1) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național cooperează la nivel național prin intermediul Autorității Aeronautice Civile, Ministerului Apărării și Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA”.

(2) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național cooperează cu autoritățile și serviciile străine din domeniu, cu organizațiile internaționale, conform legislației naționale și tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

(3) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național participă la schimbul de informații și date tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile referitor la fenomenele anormale neidentificate în condițiile și în modul stabilit de Convenția privind Aviația Civilă Internațională (Convenția de la Chicago, 1944) și Regulamentul (UE) nr. 376/2014 privind raportarea evenimentelor în aviația civilă.

Capitolul III

SECURITATEA SPAȚIULUI AERIAN NAȚIONAL

Articolul 8. Securitatea spațiului aerian național

(1) Securitatea spațiului aerian național este parte integrantă a securității naționale a Republicii Moldova.

(2) Securitatea spațiului aerian național se realizează prin constituirea unui sistem integrat de supraveghere și apărare a spațiului aerian, care să asigure, detecția în timp util a riscurilor și amenințărilor existente în spațiul aerian al Republicii Moldova și după caz neutralizarea (anihilarea) amenințărilor aeriene.

Articolul 9. Forțele Aeriene ale Republicii Moldova

(1) Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării asigură securitatea spațiului aerian național prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor aeriene și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova.

(2) Securitatea spațiului aerian național este asigurată de o manieră care să prevină și să descurajeze fiecare caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova.

Articolul 10. Atribuțiile Forțelor Aeriene

În domeniul securității spațiului aerian național, Forțele Aeriene:

- a) elaborează normele tehnice privind conducerea, coordonarea și controlul utilizării spațiului aerian național;
- b) verifică modul de respectare a regimului de zbor în spațiul aerian național;
- c) constituie un sistem complex de supraveghere a spațiului aerian național;
- d) identifică riscurile și amenințările la adresa securității spațiului aerian național;
- e) analizează capacitățile și resursele aeriene ale Republicii Moldova;

f) operaționalizează și menține forțele și mijloacele de alarmare în permanentă stare de funcționare;

g) monitorizează și protejează spațiul aerian național permanent, prin intermediul forțelor și echipamentelor operaționale.

Articolul 11. Starea de pace, de urgență, de asediu și de război

(1) Pe timp de pace, Ministerul Apărării, de comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și furnizorul de servicii de navigație aeriană, prin intermediul Comisiei interdepartamentale pentru managementul spațiului aerian, organizează și efectuează managementul spațiului aerian național, precum și stabilesc principiile și regulile de utilizare a acestuia pentru activitățile aeronautice civile sau militare, după caz, în conformitate cu Regulamentul privind managementul spațiului aerian și aplicarea conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 190/2021.

(2) În perioada declarării stării de urgență, regimul special de utilizare a spațiului aerian este stabilit de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, care poate restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național, din motive ce ar amenința capacitatea de apărare, ordine publică și securitatea națională.

(3) În perioada declarării stării de asediu sau de război, regimul special de utilizare a spațiului aerian este instituit de către Consiliul Suprem de Apărare.

(4) Pe timp de pace și de război conducerea Forțelor Aeriene în operații (acțiuni) specifice în spațiul aerian în scopul menținerii unui grad de control asupra spațiului aerian național, care să asigure, parțial sau total, integritatea acestuia este exercitată de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate.

Capitolul IV SITUAȚIILE AERIENE ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII SPAȚIULUI AERIAN NAȚIONAL

Articolul 12. Dispoziții generale

(1) Orice zbor în spațiul aerian național de către aeronave civile sau de stat trebuie să fie autorizat conform actelor normative.

(2) Zborurile în zona de frontieră se execută cu respectarea prevederilor specifice ale Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova și ale Hotărârii de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.

(3) Ministerul Apărării pe timp de pace poate restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național din motive ce ar amenința securitatea națională a Republicii Moldova.

(4) Zborurile aeronavelor civile și de stat în interesul securității și apărării naționale au prioritate de utilizare a spațiului aerian și se realizează conform actelor normative.

(5) Orice alte activități, având drept efect ajungerea în spațiul aerian național a aeronavelor civile sau de stat, pot fi efectuate numai în condițiile aprobării sau autorizării emise de autoritățile cu competențe în domeniu.

(6) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene, executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot la bord, se efectuează cu permisiunea Autorității Aeronautice Civile

cu avizul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.

(7) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.

Articolul 13. Situațiile aeriene

(1) În domeniul securității spațiului aerian național pot fi declanșate următoarele situații aeriene:

- a) utilizarea neautorizată a spațiului aerian național;
- b) nerespectarea regulilor de utilizare a spațiului aerian național;
- c) comiterea actelor de intervenție ilicită;
- d) amenințarea și agresiunea aeriană.

(2) Lista situațiilor aeriene indicate la alin. (1) este exhaustivă și poate fi modificată sau completată doar prin lege.

(3) Determinarea momentului și a locului producerii situațiilor aeriene prevăzute la alin. (1) se poate realiza de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian, precum și de către organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, în sfera de responsabilitate instituțională, în limitele posibilităților tehnice ale echipamentelor speciale avute la dispoziție.

Articolul 14. Utilizarea neautorizată a spațiului aerian național

(1) Situațiile aeriene în care o aeronavă civilă sau de stat utilizează neautorizat spațiului aerian național sunt următoarele:

a) execută un zbor care nu este autorizat în condițiile și în modul stabilit de actele normative ce reglementează autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile sau de stat;

b) întrerupe funcționarea dispozitivelor/echipamentelor de identificare a poziției aeronavei în zbor, obligatorii pentru efectuarea zborului într-o anumită porțiune de spațiu aerian, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană, cu excepția cazurilor de cedare tehnică a sistemelor de identificare, pilotul intenționat întrerupe funcționarea dispozitivelor/echipamentelor de identificare a poziției aeronavei în zbor, obligatorii pentru efectuarea zborului într-o anumită porțiune de spațiu aerian, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană;

c) execută un zbor într-o porțiune de spațiu aerian rezervat, segregat sau restricționat, fără autorizarea accesului de către structurile care efectuează controlul traficului aerian în spațiul respectiv sau de către entitatea care a efectuat rezervarea, segregarea sau restricționarea.

(2) Nu constituie încălcări utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova al aeronavelor civile și de stat și altor aparate de zbor, efectuate în caz de: accident sau incident în transporturi, calamitate naturală, navigație în condiții de vizibilitate redusă, necesitate de transportare a persoanelor salvate în cazul producerii unui accident aeronautic, acordate de ajutor medical de urgență unor membri ai echipajului sau pasagerilor, precum și

în alte situații excepționale.

(3) Nu sunt autorizate aeronavele civile sau de stat pentru care există dovezi clare sau informații oficiale verificate privind prezența la bord a bunurilor sau persoanelor supuse măsurilor restrictive internaționale pentru asigurarea păcii, securității și ordinii publice, conform reglementărilor din Legea nr. 25/2016 privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale.

Articolul 15. Nerespectarea regulilor de utilizare a spațiului aerian național

(1) Sistemul național de management al spațiului aerian se bazează pe conceptul de utilizare flexibilă a spațiului aerian.

(2) Situațiile aeriene în care o aeronavă civilă sau de stat încalcă principiile, regulile și procedurile de organizare și utilizare a spațiului aerian sunt următoarele:

a) se abate de la ruta stabilită prin planul de zbor depus conform reglementărilor specifice, fără aprobarea furnizorului de servicii de navigație aeriană;

b) execută un zbor cu încălcarea Cerințelor esențiale privind operațiunile de zbor prevăzute de Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;

c) pilotul/echipajul al aeronavei fără pilot, după caz, nu respectă dispozițiile furnizorului de servicii de navigație aeriană;

d) este întreruptă legătura radio cu aeronava civilă sau de stat, chiar dacă se respectă autorizarea primită, cu excepția cazurilor de cedare tehnică a echipamentului de comunicare, pilotul aeronavei intenționat întrerupe legătura radio în porțiunea spațiului aerian unde legătura radiotelefonică este obligatorie;

e) realizează un zbor fără a respecta procedurile și normele de operare a aeronavelor fără pilot la bord, în condițiile și în modul stabilit de actele normative.

Articolul 16. Comiterea actelor de intervenție ilicită

(1) Ministerul Apărării realizează măsurile de prevenire a actelor de intervenție ilicită, în condițiile Legii nr.192/2019 privind securitatea aeronautică și în modul stabilit de actele normative.

(2) Situațiile aeriene condiționate de comiterea unui act de intervenție ilicită sunt următoarele:

a) au fost primite informații referitoare la producerea unui act de intervenție ilicită la bordul aeronavei civile sau de stat, chiar dacă se respectă autorizarea primită;

b) au fost primite informații referitoare la existența la bordul aeronavei civile sau de stat a unor articole sau substanțe extrem de periculoase, care ar putea fi folosite pentru săvârșirea unui act terorist ori a unei alte infracțiuni cu caracter terorist.

(3) Aeronava civilă sau de stat supusă unui act de intervenție ilicită poate intra în spațiul aerian al Republicii Moldova și poate ateriza pe orice aerodrom fără permisiunea prealabilă a furnizorului de servicii de navigație aeriană.

(4) În cazul în care o aeronavă civilă sau de stat supusă unui act de intervenție ilicită survolează teritoriul național, furnizorul de servicii de navigație aeriană asigură siguranța zborului pentru perioada aflării acesteia în spațiul aerian al Republicii Moldova.

(5) Aeronava civilă sau de stat respectivă este deservită de către furnizorul de servicii de navigație aeriană în mod prioritar.

Articolul 17. Amenințarea și agresiunea aeriană

(1) Amenințarea aeriană constituie principala componentă a amenințării militare.

(2) Situațiile aeriene în care există amenințarea și agresiunea unui adversar aerian într-o confruntare militară sunt următoarele:

a) au fost identificate avioane și elicoptere de luptă, aeronave de luptă fără pilot la bord, rachete și alte aparate de zbor ale unui stat străin sau entități nestatale, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și sunt întrebuințate împotriva altui stat cu care se află într-un conflict militar;

b) statele adversare sau entitățile nestatale întrebuințează avioane și elicoptere de luptă, aeronave de luptă fără pilot la bord, rachete și alte aparate de zbor împotriva Republicii Moldova.

(3) Avioanele și elicopterele de luptă, aeronavele de luptă fără pilot la bord, rachetele și alte aparate de zbor ale unui stat străin sau entități nestatale pot fi interceptate și distruse pe traiectorie, de mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

(4) Măsura prevăzută la alin. (3) este dispusă în raport cu nivelul amenințării și agresiunii aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale fiecărui caz în parte și existența unui risc real și imediat la adresa teritoriilor cu populația și obiectivele aferente.

(5) În perioada declarării stării de asediu sau de război, statele adversare sau entitățile nestatale pot utiliza și alte amenințări aeriene, cum ar fi folosirea aeronavelor civile, aeronavelor de zbor fără pilot de mici dimensiuni sau baloane cu aer cald, astfel încălcând regimul de utilizare a spațiului aerian, instituit de către Consiliul Suprem de Apărare.

(6) Modul de întrebuințare a forțelor și mijloacelor antiaeriene urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern.

Capitolul V

MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA AERONAVELOR CU PILOT LA BORD CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 18. Acțiunile de răspuns la situațiile aeriene

(1) În cazul în care sunt primite informații verificate și confirmate referitoare la utilizarea neautorizată a spațiului aerian național de către o aeronavă civilă sau de stat cu pilot la bord, Ministerul Apărării va asigura protecția spațiului aerian, în conformitate cu planurile proprii de reglementare a situațiilor aeriene, iar autoritățile competente vor colabora în vederea acordării sprijinului pentru asigurarea securității spațiului aerian național.

(2) Împotriva aeronavelor civile și de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național pot fi luate următoarele măsuri:

- a) stabilirea poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a instrucțiunilor și a dispozițiilor către pilotul/echipajul aeronavei;
- c) interceptarea aeronavei care continuă să utilizeze neautorizat spațiul aerian național;
- d) executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare;
- e) executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare;
- f) executarea focului de nimicire de către mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

Articolul 19. Stabilirea poziției aeronavei

(1) Stabilirea poziției aeronavei cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național, a legăturilor radio și a identității acesteia se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană sau serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian,

folosindu-se mijloacele specializate aflate în serviciu sau care sunt puse în funcțiune special în acest scop.

(2) Furnizorul de servicii de navigație aeriană și serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian se informează reciproc asupra descoperirii și identificării aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord și cauzelor care au determinat utilizarea neautorizată a spațiului aerian național.

Articolul 20. Instrucțiuni și măsuri de protecție a spațiului aerian național

(1) Agenții aeronautici vor elabora instrucțiuni detaliate pentru personalul propriu, inclusiv piloți, controlori de trafic aerian, și personalul de securitate aeriană, vor stabili sisteme de comunicație eficiente și vor asigura pregătirea acestora pentru a răspunde în mod adecvat în cazurile în care aeronavele sub autoritatea lor utilizează neautorizat spațiul aerian național.

(2) Pe baza informațiilor disponibile și a procedurilor stabilite, furnizorii de servicii de navigație aeriană, împreună cu serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian, vor emite instrucțiuni clare și precise pentru piloți și echipaje, în scopul asigurării respectării reglementărilor privind utilizarea spațiului aerian național. Aceste instrucțiuni pot include măsuri precum:

- a) ieșirea imediată din spațiul aerian național;
- b) schimbarea adecvată a direcției sau altitudinii de zbor;
- c) aterizarea pe un aeroport sau pe un teren desemnat.

Articolul 21. Interceptarea aeronavei

(1) În cazul nerespectării instrucțiunilor și dispozițiilor furnizorului de servicii de navigație aeriană și serviciilor militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, precum și în cazul imposibilității stabilirii legăturilor radio, aeronavele civile sau de stat cu pilot la bord pot fi interceptate de aeronavele militare ale Forțelor Aeriene din subordinea Ministerului Apărării.

(2) Interceptarea are drept scop identificarea aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord, stabilirea comunicațiilor radio și contactul vizual cu aceasta, conducerea și îndrumarea către direcția și/sau altitudinea de zbor corespunzătoare, acordarea de asistență în caz de nevoie sau obligarea respectării instrucțiunilor și dispozițiilor prevăzute la art.20.

(3) Pe timpul interceptării, aeronavele interceptoare folosesc frecvențele radio de urgență internaționale în limba engleză, iar în cazul lipsei legăturii radio, folosesc semnalele vizuale și manevre, conform reglementărilor internaționale stabilite în acest scop.

(4) Utilizarea spațiului aerian al altor state de către aeronavele interceptoare ale Forțelor Aeriene din subordinea Ministerului Apărării pentru a acționa împotriva aeronavelor civile sau de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian, se face în conformitate cu prevederile acordurilor și înțelegerilor internaționale încheiate în acest sens.

Articolul 22. Focul de avertisment

(1) În cazul neîndeplinirii sau nerespectării oricăreia dintre instrucțiunile și dispozițiile transmise conform prevederilor art.20 și art.21 alin.(2), aeronava interceptată poate fi avertizată, prin executarea focului de avertisment de către aeronava interceptoare.

(2) Focul de avertisment are drept scop atenționarea pilotului/echipajului aeronavei privind utilizarea neautorizată a spațiului aerian național și obligarea acestuia să urmeze necondiționat instrucțiunile și dispozițiile transmise de furnizorul de servicii de navigație

aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian sau de aeronavele interceptoare.

(3) Focul de avertisment se execută cu armamentul artileristic de bord, excluzându-se utilizarea muniției trasoare.

Articolul 23. Focul de nimicire

(1) Focul de nimicire împotriva aeronavei civile sau de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național se execută de către aeronavele interceptoare sau de către mijloacele de apărare aeriană cu bază la sol, dacă măsurile prevăzute la art.18 alin.

(2) lit. a) - d) nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a acesteia.

(2) Focul de nimicire împotriva unei aeronave militare străine care utilizează neautorizat spațiul aerian național, se execută de aeronavele interceptoare sau de mijloacele de apărare aeriană cu bază la sol, fără efectuarea activităților prevăzute la art. 19 -22 dacă:

- a) efectuează un atac armat pe/de pe teritoriul Republicii Moldova;
- b) efectuează manevre pentru poziționarea favorabilă executării unui atac;
- c) ripostează, prin manevre agresive sau cu foc, la instrucțiunile, dispozițiile și semnalele transmise.

Articolul 24. Situațiile excepționale

(1) În cazurile în care o aeronava civilă sau de stat cu pilot la bord nu respectă prevederile autorizării de zbor primite, din cauza declanșării unor situații excepționale, cum sunt condițiile meteorologice periculoase, defecțiuni tehnice, avarii sau situații speciale la bord privind echipajul sau pasagerii, ori ca urmare a pierderii orientării, se iau măsurile prevăzute la art.18 alin. (2) lit. a)-c), pentru a sprijini pilotul/echipajul aeronavei de a-și continua zborul sau de a ateriza în siguranță.

(2) Informația cu privire la situațiile excepționale trebuie să cuprindă date despre situațiile excepționale pronosticate și declanșate și consecințele acestora, despre situația radioactivă, chimică, medico-biologică, incendiară, ecologică și altele.

(3) Clasificarea situațiilor excepționale sunt reglementate prin hotărâre de Guvern.

Articolul 25. Măsurile de protecție

(1) În situația în care aeronava civilă sau de stat cu pilot la bord vizată de acțiunile dispuse conform art.18 lit. c) - d) sau art.19 alin.(2) a aterizat pe teritoriul Republicii Moldova, până la obținerea autorizării de reluare a zborului, se iau următoarele măsuri:

- a) parcare aeronavei în locul indicat;
- b) supravegherea și paza aeronavei;
- c) stabilirea identității membrilor echipajului, a pasagerilor, a naturii încărcăturii și obținerea altor date cu privire la zborul aeronavei, precum și circumstanțele care au determinat abaterea de la autorizarea deținută.

(2) Obligația de a lua măsurile prevăzute la alin.(1) revine:

- a) comandanților unităților militare din subordinea Ministerului Apărării, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom militar;
- b) administratorilor aerodromurilor, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom civil sau utilizat în comun cu Ministerul Apărării.

(3) La solicitarea comandanților unităților militare sau a administratorilor aerodromurilor civile, autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne participă conform competențelor stabilite de cadrul normativ la îndeplinirea măsurilor

prevăzute la alin.(1) lit. b) și lit. c).

Capitolul VI

MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA AERONAVELOR FĂRĂ PILOT CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 26. Operarea aeronavelor fără pilot

(1) Zborurile aeronavelor de zbor fără pilot în spațiul aerian național pot fi efectuate doar în limitele zonelor geografice UAS fără interdicții sau restricții, stabilite și publicate în conformitate cu prevederile hotărârii de Guvern și conform condițiilor stabilite pentru aceste zone. În acest sens, deasupra obiectivelor strategice, de securitate națională și de infrastructură critică vor fi instituite zone geografice interzise sau restricționate pentru zborul aeronavelor fără pilot. Aceste prevederi nu se răsfrâng asupra aeronavelor de stat, care sunt folosite în scopul realizării atribuțiilor funcționale stabilite conform legii.

(2) Autoritățile prevăzute la art. 4 vor identifica și vor transmite periodic, sau la necesitate, către Autoritatea Aeronautică Civilă informațiile necesare pentru stabilirea zonelor geografice UAS în care zborurile aeronavelor fără pilot sunt interzise sau restricționate. Totodată, acestea vor informa Ministerul Apărării, în calitate de autoritate competentă în domeniul apărării naționale și securității aeriene, cu privire la aceleași zone.

(3) Împotriva aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național pot fi luate măsurile adaptate în funcție de categoria aeronavei fără pilot și de nivelul riscurilor și amenințărilor potențiale la adresa securității spațiului aerian național.

Articolul 27 Stabilirea poziției aeronavei fără pilot

(1) Stabilirea poziției aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național, precum și identificarea acesteia, se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian și/sau alte structuri competente, prin utilizarea mijloacelor tehnice specializate, aflate în serviciu sau activate în mod special în acest scop.

(2) Autoritățile și structurile implicate în detecția, localizarea și identificarea aeronavelor fără pilot cooperează și se informează reciproc cu privire la descoperirea, poziționarea și caracteristicile operaționale ale aeronavei, precum și cu privire la circumstanțele utilizării neautorizate a spațiului aerian național.

(3) În vederea eficientizării acțiunilor de detecție, localizare și identificare a aeronavelor fără pilot, autoritățile competente au obligația să implementeze sisteme de detecție radar, radioelectronică sau alte soluții tehnologice adecvate.

Articolul 28. Survolarea spațiului aerian național

(1) Aeronava fără pilot la bord care trece ilegal frontiera de stat al Republicii Moldova, poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi luat sub control de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării al Republicii Moldova.

(2) În cazul aeronavelor fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova și este imposibilă interceptarea acesteia, Poliția de Frontieră are dreptul să o imobilizeze sau să o distrugă, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații.

(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt adoptate prin utilizarea mijloacelor adecvate, dintre cele utilizate pentru măsurile prevăzute la art. 23 și art. 29, în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în

considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național.

Articolul 29. Măsurile non-cinetice și cinetice

(1) Împotriva aeronavei fără pilot care desfășoară activități de zbor ce se încadrează într-una din situațiile aeriene prevăzute la art. 13 se pot lua una sau mai multe din următoarele măsuri:

- a) non-cinetice, cum sunt detectarea aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;
- b) cinetice, cum sunt imobilizarea sau distrugerea aeronavei fără pilot la bord.

(2) Determinarea identității operatorului se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, folosindu-se echipamentele tehnice speciale aflate în dotare sau care sunt puse în funcțiune special în acest scop.

(3) Furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control utilizare spațiu aerian, organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică se informează reciproc asupra detectării aeronavei fără pilot la bord. Mecanismul de informare reciprocă, inclusiv formele, termenele și responsabilitățile instituționale, se stabilește prin hotărâre a Guvernului.

(4) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt dispuse în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național.

(5) Măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1)-(3) sunt luate de organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, precum și cu suportul autorităților competente din domeniu ale țărilor partenere, în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și a înțelegerilor tehnice în domeniul securității și apărării, încheiate în acest sens, cu respectarea legislației naționale.

(6) Ministerul Apărării coordonează, în timp real, implementarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, în cooperare cu organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, în funcție de natura amenințării și competențele legale ale fiecărei structuri implicate.

(7) Structura care a aplicat măsuri cinetice sau non-cinetice împotriva unei aeronave fără pilot are obligația de a informa, cu operativitate, Ministerul Apărării, cu privire la circumstanțele, justificarea și modul de intervenție.

Articolul 30. Dispozitivele și echipamentele tehnice speciale

(1) Pentru aplicarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, se utilizează dispozitive și echipamente tehnice speciale operate de structurile prevăzute la art. 29 alin. (5).

(2) Clasificatorul dispozitivelor și echipamentelor tehnice speciale se stabilește și se aprobă de Guvern.

Capitolul VII MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA RACHETELOR CARE

UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN NAȚIONAL

Articolul 31. Atac cu rachete

(1) Racheta balistică sau racheta de croazieră care intră în spațiul aerian național, poate fi interceptată și distrusă pe traiectorie, de mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

(2) Măsura prevăzută la alin. (1) este dispusă în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale fiecărui caz în parte și existența unui risc real și imediat la adresa teritoriilor cu populația și obiectivele aferente.

Articolul 32. Măsurile aplicabile în caz de agresiune armată, la declararea stării de asediu sau de război

(1) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, măsurile pentru respingerea agresiunii armate (agresiunea aeriană) se efectuează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și cu alte acte normative.

(2) În caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, este interzis zborul oricărei aeronave civile sau de stat fără autorizația specială emisă de Ministerul Apărării.

Capitolul VIII

COMPETENȚELE SPECIFICE PRIVIND

APROBAREA EXECUTĂRII MĂSURILOR DE SECURITATE

Articolul 33. Aprobarea executării măsurilor de securitate de către Ministerul Apărării

(1) Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 18 alin. (2) lit. c)-f) și art. 31 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul ministrului apărării, iar în cazul absenței temporare, funcțiile acestuia vor fi exercitate de către o altă persoană, desemnată în același mod.

(2) Șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale, comandant al Armatei Naționale sau persoana desemnată prin ordinul Ministrului apărării raportează ierarhic, imediat despre dispunerea măsurilor prevăzute la art. 18 lit. c)-f) și art. 31 alin. (1) și efectele acestora.

Articolul 34. Aprobarea executării măsurilor de securitate de către alte autorități cu competențe în domeniu

(1) Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul conducătorului autorității publice cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian.

(2) Persoanele responsabile de acțiunile de intervenție conform alin. (1) raportează ierarhic, imediat despre dispunerea măsurilor prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1) și efectele acestora.

Articolul 35. Aeronava militară străină

(1) În cazul în care o aeronavă militară străină atacă o aeronavă interceptoare, decizia de executare a focului de nimicire este luată de pilotul comandant al aeronavei interceptoare sau, după caz, de comandantul unității militare de aeronave interceptoare.

(2) În situația pierderii comunicațiilor cu serviciile militare de supraveghere și control

utilizare spațiu aerian, dacă aeronava militară străină continuă utilizarea neautorizată a spațiului aerian național și nu execută instrucțiunile și dispozițiile transmise conform prevederilor art. 20 alin. (2) sau efectuează manevre pentru o poziție favorabilă pentru un atac împotriva aeronavei interceptoare, decizia de executare a focului de nimicire este luată de pilotul comandant al aeronavei interceptoare sau de comandantul unității militare de aeronave interceptoare.

Articolul 36. Interzicerea zborurilor

(1) În scopul executării în siguranță a zborurilor, pe timpul aplicării măsurilor prevăzute la art. 18, art. 28, art. 29 și art. 31, Ministerul Apărării, prin structurile de specialitate ale Forțelor Aeriene, va da dispoziții de deviere sau de interzicere temporară (până la 24 ore) a tuturor zborurilor într-o anumită zonă sau în întregul spațiu aerian național.

(2) În scopul executării dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, Autoritatea Aeronautică Civilă, de comun cu Ministerul Apărării vor decide referitor la interzicerea utilizării spațiului aerian național pentru aeronavele (naționale și străine), pe termen lung, în funcție de solicitările și convențiile internaționale.

Articolul 37. Transmiterea informațiilor

(1) Transmiterea datelor, dispozițiilor și ordinelor cu privire la clarificarea situației aeriene și acțiunile împotriva aeronavei civile sau de stat care utilizează neautorizat spațiul aerian național are prioritate în toate sistemele de comunicații electronice și telecomunicații speciale naționale.

(2) Datele obținute, demersurile efectuate, dispozițiile și ordinele date cu privire la aeronava civilă sau de stat care utilizează neautorizat spațiul aerian național se înregistrează folosindu-se aparatura specifică din dotare sau se consemnează și se păstrează de către Ministerul Apărării, în conformitate cu actele normative.

(3) Aceste date se pun la dispoziția organelor de urmărire penală, cu respectarea prevederilor legale în vigoare privind securitatea spațiului aerian.

Capitolul IX

ASIGURAREA EFICIENȚEI MĂSURILOR DE SECURITATE

Articolul 38. Expertizele de securitate aeriană

(1) Ministerul Apărării efectuează expertize de securitate în domeniul securității spațiului aerian național ori de câte ori depistează necesitatea reevaluării măsurilor și procedurilor de securitate în vederea identificării și înlăturării vulnerabilităților.

(2) Dacă este identificată o vulnerabilitate, Ministerul Apărării solicită implementarea măsurilor de securitate compensatorii, proporționale nivelului de risc.

Articolul 39. Testele de securitate aeriană

(1) În scopul stabilirii eficienței, Ministerul Apărării efectuează testarea dispozitivelor și echipamentelor speciale, a personalului care activează în domeniul securității spațiului aerian național, precum și a măsurilor și procedurilor de securitate aeriană.

(2) La desfășurarea testelor de securitate aeriană, Ministerul Apărării poate antrena reprezentanți ai altor autorități și structuri cu competențe în domeniul securității spațiului aerian național.

(3) Testele de securitate sunt desfășurate pentru evaluarea eficienței a cel puțin uneia

dintre următoarele măsuri și proceduri de securitate aeriană:

- a) stabilirea de la sol a poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a instrucțiunilor și a dispozițiilor către pilotul/echipajul aeronavei;
- c) determinarea momentului și a locului de producere a situațiilor aeriene;
- d) determinarea identității operatorului aeronavei fără pilot la bord;
- e) detectarea aeronavei fără pilot la bord, preluarea controlului sau neutralizarea prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații;
- f) imobilizarea sau distrugerea aeronavei fără pilot la bord.

(4) Ministerul Apărării elaborează și aprobă protocolul privind testele de securitate aeriană care vor conține metodologia desfășurării testelor respective, cu respectarea prevederilor legale, inclusiv a celor de siguranță și a celor operaționale.

(5) În urma efectuării testelor de securitate aeriană se acordă calificative ce reprezintă gradul de eficacitate și de pregătire al măsurilor de securitate aeriană.

Articolul 40. Investigarea situațiilor aeriene

(1) În scopul evaluării eficienței măsurilor și procedurilor aplicate și al ajustării politicilor de securitate aeriană, Ministerul Apărării asigură inițierea și coordonarea procesului de investigare a situațiilor aeriene, cu participarea autorităților competente din domeniul apărării, ordinii publice și securității naționale, precum și a organelor de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne – Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General al Poliției de Frontieră – conform competențelor stabilite prin actele normative în vigoare.

(2) Investigațiile tehnice privind cauzele și circumstanțele evenimentului aerian sunt efectuate cu participarea autorităților abilitate în domeniul investigării accidentelor și incidentelor în transporturi, inclusiv Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 36 din 18 ianuarie 2023 și alte acte normative aplicabile.

(3) La investigarea situațiilor aeriene pot participa, în condițiile stabilite de cadrul normativ național și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, experți internaționali în domeniul securității spațiului aerian, precum și reprezentanți ai statelor interesate.

(4) Ministerul Apărării prezintă, în termen rezonabil, raportul final privind investigarea situației aeriene Președintelui Republicii Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului, cu respectarea cerințelor de confidențialitate și clasificare a informațiilor prevăzute de legislația în vigoare privind protecția informațiilor.

Capitolul X

MĂSURI INSTITUȚIONALE ȘI RESPONSABILITĂȚI ÎN DOMENIUL INFRASTRUCȚURII CRITICE

Articolul 41. Fondurile necesare pentru asigurarea echipamentelor și sistemelor tehnice

Fondurile necesare pentru asigurarea echipamentelor și sistemelor tehnice, implementarea măsurilor de protecție, precum și pentru menținerea în funcțiune a echipamentelor și sistemelor tehnice, vor fi asigurate din contul și în limita mijloacelor financiare prevăzute anual în bugetul de stat, în aceste scopuri, precum și din alte surse, în modul stabilit de actele normative.

Articolul 42. Paza și protecția obiectivelor infrastructurii critice

(1) Ministerele, alte autorități administrative centrale, precum și operatorii economici care administrează obiective incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice, din sectoarele relevante în materie de securitate națională, au obligația de a evalua riscurile și a adopta măsuri corespunzătoare pentru protejarea acestor obiective împotriva amenințărilor generate de aeronavele fără pilot la bord, în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului și ale altor acte normative relevante.

(2) Măsurile menționate la alin. (1) se stabilesc proporțional cu gradul de risc și importanța strategică a obiectivului, fără a impune obligativitatea achiziționării sau utilizării de sisteme tehnice specializate de către operatori privați, decât în cazurile expres prevăzute de legislația aplicabilă și autorizate de autoritățile competente.

(3) Autoritatea responsabilă pentru securitatea sectorială colaborează cu Serviciul de Informații și Securitate și Ministerul Apărării pentru elaborarea de ghiduri sectoriale privind identificarea amenințărilor și stabilirea măsurilor de protecție aplicabile obiectivelor critice.

Articolul 43. Sancțiuni pentru încălcarea legii

Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea juridică potrivit reglementărilor aplicabile în materie penală, contravențională, civilă, disciplinară sau materială.

Capitolul XI

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 44. Dispoziții finale

(1) Guvernul, în termen de cel mult 6 luni de la publicarea prezentei legi, va elabora și aproba actele normative necesare pentru punerea în aplicare a acesteia.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi, Legea nr. 143/2012 privind controlul spațiului aerian (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 155–159, art. 512), cu modificările ulterioare, se abrogă.

(3) Până la aducerea în concordanță a legislației cu prevederile prezentei legi, actele normative existente se aplică în măsura în care nu contravin dispozițiilor acesteia.

(4) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea unui termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege privind securitatea spațiului aerian național
(număr unic 278/MA/2025)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul legii privind securitatea spațiului aerian național a fost elaborat de către Ministerul Apărării.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul legii privind securitatea spațiului aerian național (în continuare proiectul legii) a fost elaborat în scopul realizării obiectivelor naționale de securitate și apărare, implicit pentru combaterea amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților în adresa Republicii Moldova, prevăzute în Strategia Securității Naționale, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023. În acest sens, luând în considerare direcțiile de acțiune reglementate de prevederile Strategiei, precum securitatea militară și apărarea națională, acestea urmează a fi realizate prin dezvoltarea potențialului de apărare al Republicii Moldova, inclusiv prin adaptarea actelor normative în domeniul securității militare și apărării, a structurii sistemului național de apărare, în baza lecțiilor învățate din agresiunea militară a Federației Ruse împotriva Ucrainei. Subsecvent, menționăm că într-un context internațional dinamic, marcat de evoluții rapide în domeniul tehnologiilor aeronautice, inclusiv creșterea semnificativă a utilizării aeronavelor fără pilot și rachetelor care sunt generate în mare măsură de războiul din Ucraina, este necesar un cadru legislativ robust și flexibil care să asigure controlul și protecția eficientă a spațiului aerian al Republicii Moldova. Totodată, luând în considerare provocările de securitate la nivel regional și național, riscurile și amenințările la adresa securității naționale, integrității spațiului aerian al Republicii Moldova, dar și protecției vieții și sănătății cetățenilor este imperativ ca autoritățile competente să dispună de instrumentele necesare pentru a preveni și răspunde prompt oricărei utilizări neautorizate a acestuia. Astfel, în scopul continuării procesului de consolidare a securității naționale a Republicii Moldova, inclusiv prevenirii, contracarării, și neutralizării (anihilării) riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, a integrității spațiului aerian al Republicii Moldova, securității aeronautice, vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului se propune reglementarea detaliată a raporturilor juridice, organizaționale, administrative și de altă natură, apărute în procesul de asigurare a securității spațiului aerian național, modul de acțiune în diverse situații aeriene și competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate aeriană.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
În prezent, Republica Moldova se confruntă cu o serie de provocări legate de gestionarea și protecția spațiului aerian. În contextul geopolitic dinamic și al evoluțiilor tehnologice rapide, în special în domeniul aeronavelor fără pilot și rachetelor, protecția spațiului aerian al Republicii Moldova, securității aeronautice, vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului devine o prioritate absolută.

Menționăm, că la momentul actual controlul asupra spațiului aerian al Republicii Moldova este reglementat parțial de normele existente stabilite în Legea nr.143/2012 cu privire la controlul spațiului aerian. Reglementările și modul de acțiune ale Legii nr.143/2012 cu privire la controlul spațiului aerian însă, nu acoperă suficient de detaliat riscurile emergente și noile tehnologii, cum ar fi utilizarea aparatelor de zbor fără pilot pentru scopuri civile și militare.

Mai mult ca atât, nu sunt specificate reglementările complete și procedurile de interceptare și descurajare a aeronavelor neautorizate, iar capacitatea autorităților de a răspunde prompt și eficient în fața unor astfel de amenințări este limitată. În acest sens, gestionarea și securitatea spațiului aerian al Republicii Moldova sunt vulnerabile din mai multe puncte de vedere, precum:

1) creșterea numărului de aeronave fără pilot. Utilizarea aparatelor de zbor fără pilot, atât pentru scopuri comerciale cât și militare, a crescut semnificativ, iar reglementările actuale nu sunt suficient de clare și nu permit o monitorizare și un control adecvat al acestora;

2) utilizarea neautorizată a spațiului aerian. Acțiunile unor aeronave care pătrund sau zboară neautorizat în spațiul aerian al Republicii Moldova, indiferent dacă sunt civile sau militare, pot pune în pericol securitatea națională. De asemenea, există riscuri privind spionajul aerian sau chiar atacuri teroriste;

3) utilizarea neautorizată a spațiului aerian de către rachete balistice și de croaziera - obiecte de proveniență militară, care nu se limitează la rachete, reprezintă o amenințare semnificativă la adresa securității naționale, având potențialul de a destabiliza atât securitatea țării, cât și încrederea în capacitatea autorităților de a proteja spațiul aerian al Republicii Moldova. Astfel, riscurile generate de aceste încălcări pot afecta grav securitatea statului, ordinea publică, inclusiv în domeniul cooperării internaționale;

4) cadrul normativ existent în domeniul securității spațiului aerian reglementează parțial utilizarea spațiului aerian. Astfel, nu sunt clar reglementate procedurile de intervenție în cazul unor zboruri neautorizate de către sistemele de aeronave fără pilot sau alte tipuri de amenințări de natură militară. Normele aplicabile sunt învechite și dispersate între legislația aviatică, legislația privind securitatea națională și Regulamentele privind apărarea teritoriului național.

În contextul celor enunțate, intervenția legislativă este imperativă pentru remedierea unor deficiențe și lacune ale reglementărilor actuale, care nu permit o protecție eficientă a spațiului aerian al Republicii Moldova și nu asigură suficiente mecanisme de intervenție în fața riscurilor emergente. Printre principalele probleme identificate, se numără:

1) lipsa unui cadru normativ coerent pentru gestionarea riscurilor legate de aeronavele fără pilot. Astfel, deși Hotărârea Guvernului nr.949/2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot prevăd cerințele detaliate pentru operarea sistemelor de aeronave fără pilot, nu există un cadru complet care să reglementeze interacțiunea acestora cu aeronavele tradiționale sau care să stabilească proceduri clare de neutralizare a acestora în caz de utilizare neautorizată. Acest tip de aeronavă nu este tratat în mod corespunzător în reglementările actuale, iar autoritățile nu dispun de proceduri clare pentru gestionarea acestora;

2) lipsa unui sistem eficient de interceptare și control al aeronavelor neautorizate. Legislația actuală nu definește suficient măsurile de interceptare și control ale aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova. În acest sens, autoritățile

nu dispun de un cadru normativ clar pentru a răspunde rapid în fața unei incursiuni aeriene neautorizate, cu atât mai mult în cazurile când aeronavele cu pilot sau fără pilot, rachete sunt utilizate de către un stat agresor;

3) deficiențe în coordonarea între autoritățile civile și militare. În acest sens, există lacune în coordonarea acțiunilor între autoritățile civile precum Autoritatea Aeronautică Civilă și Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian MoldATSA și respectiv, structurile militare subordonate ale Ministerului Apărării, în privința securității spațiului aerian. Cadrul normativ existent nu reglementează exhaustiv procesul de coordonare, inclusiv în situații de urgență, ceea ce poate duce la reacții luate tardiv din partea autorităților sau la un răspuns insuficient de eficient;

4) inadaptabilitatea reglementărilor existente la noile tehnologii și amenințări. Proiectul de lege abordează provocările generate de noile tehnologii din aviație, cum ar fi dronele, care sunt tot mai frecvent întâlnite și resimțite în Republica Moldova, în contextul conflictului din țara vecină. Cadrul normativ actual nu oferă soluții adecvate pentru gestionarea eficientă a acestor riscuri emergente;

5) lipsa unor norme clare privind protecția și siguranța aeronautică, a vieții și sănătății persoanelor și a infrastructurii critice ale statului împotriva riscurilor și amenințărilor aeriene moderne. În acest sens, nu există reglementări suficiente în ceea ce privește protecția infrastructurilor critice ale statului, cum ar fi obiective militare/non-militare, obiective de producere și depozitare a substanțelor chimice, obiective de depozitare și distribuție electrică gaze și petrol, infrastructură aeriană, navală și auto, obiective de depozitare a alimentelor și furnizarea apei potabile, obiective de prelucrare, procesare și stocare a datelor, obiective de depozitare a medicamentelor, față de eventuale atacuri aeriene sau spionaj. Astfel de infrastructuri pot deveni ținte pentru diverse amenințări, iar legea actuală nu prevede măsuri de protecție adecvate.

Cu referire la lacunele și deficiențele în cadrul normativ existent, menționăm:

1) lipsa reglementărilor pentru utilizarea și controlul aeronavelor fără pilot;

2) lipsa unei proceduri clare de interceptare și de răspuns rapid la utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova;

3) lipsa unui cadru normativ necesar care va reglementa detaliat coordonarea între autoritățile civile și cele militare implicate în procesul de gestionare, intervenții de urgență și controlul spațiului aerian al Republicii Moldova.

În contextul celor menționate, luând în considerare deficiențele și lacunele identificate în legislația existentă, este esențial ca Republica Moldova să adopte un cadru legislativ unitar, coerent și interoperabil, care să reglementeze eficient toate aspectele legate de securitatea spațiului aerian național, precum și modul de acțiune împotriva aeronavelor, care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova.

Astfel, noua lege are ca scop crearea unui cadru legislativ unitar, coerent și interoperabil, care să reglementeze eficient toate aspectele ce țin de securitatea spațiului aerian național și de modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat acest spațiu.

În aplicarea noii legi, se vor utiliza, de asemenea, termenii și expresiile din legislația existentă relevantă în domeniul aviației, inclusiv din:

- Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017;
- Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică;

- Regulamentul privind autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile și de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2020;
- Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 612/2022.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În scopul prevenirii, contracarării, și neutralizării (anihilării) riscurilor și amenințărilor aeriene la adresa securității naționale, a integrității spațiului aerian național, securității aeronautice, a vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului, proiectul de lege reglementează raporturile juridice, organizaționale, administrative și de altă natură, apărute în procesul de asigurare a securității spațiului aerian național, modul de acțiune în diverse situații aeriene și competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate aeriană.

În Capitolul I Dispoziții generale, se introduc noțiuni noi, precum: agresiune aeriană, amenințare aeriană, amenințare militară, măsuri cinetice și măsuri non-cinetice, măsuri de securitate aeriană, muniții trasoare, racheta balistică, racheta de croazieră etc. Prin introducerea acestor noțiuni, proiectul de lege completează cadrul normativ național cu măsuri moderne, adaptate evoluțiilor tehnologice și riscurilor emergente în domeniul securității Republicii Moldova.

Capitolul II prevede cadrul instituțional privind responsabilitățile instituționale în domeniul securității spațiului aerian

(1) În acest context, conducerea generală a sistemului național de securitate și apărare, inclusiv în ceea ce privește securitatea spațiului aerian național, este realizată de către autoritățile constituționale ale statului – Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice competente – în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative. Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, exercită atribuțiile ce îi revin potrivit legii în acest domeniu.

Complementar, sunt stabilite autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian, atribuțiile acestora în acordarea sprijinului asigurării securității spațiului aerian național și cooperarea acestora la nivel național și internațional la schimbul de informații și date tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile, referitor la fenomenele anormale neidentificate.

Capitolul III specifică securitatea spațiului aerian național

Printre principalele prevederi, se menționează că Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării asigură securitatea și apărarea spațiului aerian național prin prevenirea, contracararea și respingerea amenințărilor aeriene și actelor de agresiune armată îndreptate împotriva Republicii Moldova. În acest sens, sunt determinate atribuțiile Forțelor Armate în domeniu, Autorității Aeronautice Civile, Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, care în limitele legislației pot restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național, din motive ce ar amenința capacitatea de apărare, ordine publică și securitatea națională.

Capitolul IV reglementează situațiile aeriene în domeniul securității spațiului aerian național

Astfel, conform art.12, orice zbor în spațiul aerian național de către aeronave civile sau de stat trebuie să fie autorizat conform actelor normative. Orice alte activități, având drept efect ajungerea în spațiul aerian național a aeronavelor civile sau de stat, pot fi efectuate numai în condițiile aprobării sau autorizării emise de autoritățile cu competențe în domeniu.

În acest sens, orice zbor în zona de frontieră se execută cu respectarea prevederilor specifice ale Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.

Concomitent, zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene, executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot la bord, se efectuează cu permisiunea Autorității Aeronautice Civile cu avizul Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile. Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.

Art. 13-17 stabilesc și descriu situațiile aeriene care pot fi declanșate în scopul securității spațiului aerian, precum: utilizarea neautorizată a spațiului aerian național; nerespectarea regulilor de utilizare a spațiului aerian național; comiterea actelor de intervenție ilicită; amenințarea și agresiunea aeriană. Lista acestor situațiilor aeriene este exhaustivă și poate fi modificată sau completată doar prin lege.

Capitolul V prevede modul de acțiune împotriva aeronavelor cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național

Art.18 stabilește acțiunile de răspuns la situațiile aeriene. În acest sens, împotriva aeronavelor civile și de stat cu pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național pot fi luate următoarele măsuri:

- a) stabilirea poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a instrucțiunilor și a dispozițiilor către pilotul/echipajul aeronavei;
- c) interceptarea aeronavei care continuă să utilizeze neautorizat spațiul aerian național;
- d) executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare;
- e) executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare;
- f) executarea focului de nimicire de către mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

Fiecare măsură va fi dispusă în raport cu nivelul amenințării și agresiunii aeriene, în limitele admise, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale fiecărui caz în parte și existența unui risc real și imediat la adresa teritoriilor cu populația și obiectivele aferente.

Art.24 introduce o prevedere importantă referitoare la situațiile excepționale, din cauza declanșării unor situații excepționale, cum sunt condițiile meteorologice

periculoase, defecțiuni tehnice, avarii sau situații speciale la bord privind echipajul sau pasagerii, ori ca urmare a pierderii orientării. În aceste cazuri, măsurile luate vor fi axate pe sprijinirea aeronavei pentru a o ajuta să aterizeze în siguranță, fără a pune în pericol viața echipajului și a pasagerilor.

Art.25 reglementează măsurile de protecție necesare în cazul în care o aeronavă aterizează pe teritoriul Republicii Moldova după ce a intrat neautorizat în spațiul aerian. Aceste măsuri includ parcare a aeronavei cu pilot la bord civilă și/sau militară la locul indicat; supravegherea și paza aeronavei cu pilot la bord civilă și/sau militară; stabilirea identității membrilor echipajului, a pasagerilor, a naturii încărcăturii și obținerea altor date cu privire la zborul aeronavei cu pilot la bord civilă și/sau militară, precum și circumstanțele care au determinat abaterea de la ruta autorizată.

Capitolul VI reglementează modul de acțiune împotriva aeronavelor fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național

Dispozițiile art. 26, stabilește permisiunea zborurile aeronavelor fără pilot sunt în limitele zonelor geografice desemnate ca UAS.

De asemenea, pentru prevenirea și contracararea utilizării neautorizate a spațiului aerian de către aeronave fără pilot, este prevăzută posibilitatea aplicării unor măsuri adaptate în funcție de categoria aeronavei și nivelul riscurilor sau amenințărilor la adresa securității aeriene.

Art. 27 reglementează procedurile și responsabilitățile pentru stabilirea poziției și identificarea aeronavelor fără pilot care folosesc neautorizat spațiul aerian național.

Art. 28 reglementează măsurile ce pot fi luate în cazul aeronavelor fără pilot care intră sau survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova.

Art.29 detaliază măsurile care pot fi luate în caz de trecere ilegală a frontierei de stat asupra sistemelor de aeronave fără pilot, incluzând posibilitatea de a o neutraliza sau distruge, în funcție de nivelul amenințării. Astfel, sunt stabilite două tipuri de măsuri care pot fi luate împotriva sistemelor de aeronave fără pilot:

1) măsuri non-cinetice (detectia, identificarea, preluarea controlului sau neutralizarea prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau comunicații);

2) măsuri cinetice (utilizarea forței fizice pentru imobilizarea, distrugerea sau neutralizarea aeronavelor, inclusiv prin doborârea acestora).

Capitolul VII prevede modul de acțiune împotriva rachetelor care utilizează neautorizat spațiul aerian național

În acest sens, racheta balistică sau racheta de croazieră care intră în spațiul aerian național, poate fi interceptată și distrusă pe traiectorie, de mijloacele de apărare aeriană, inclusiv cele de apărare aeriană cu baza la sol.

Art. 32 prevede măsurile aplicabile în caz de agresiune armată, la declararea stării de asediu sau de război. Astfel, în caz de agresiune armată împotriva Republicii Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, măsurile pentru respingerea agresiunii armate (agresiunea aeriană) se efectuează în conformitate cu Constituția Republicii Moldova, Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, precum și cu alte acte normative.

Consecvent, se stabilește că în caz de agresiune armată împotriva Republicii

Moldova, la declararea stării de asediu sau de război, este interzis zborul oricărei aeronave civile sau de stat fără autorizația specială emisă de Ministerul Apărării.

Capitolul VIII prevede competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate

Acestea prevăd o serie de măsuri și proceduri pentru gestionarea eficientă a securității aeriene a Republicii Moldova, concentrându-se pe utilizarea neautorizată a spațiului aerian de către aeronavelor cu pilot la bord civile și sau militare, aeronavelor fără pilot și rachetelor care operează în spațiul aerian al Republicii Moldova. Aceste măsuri vizează, în principiu, autoritățile responsabile și competențele acestora, procedurile de intervenție și comunicare, precum și reglementările de siguranță în situații de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova.

În acest sens, au fost delegate responsabilități factorilor pentru luarea deciziilor operative și anume:

1) dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 18 lit. c) -f) și art. 31 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul Ministrului Apărării, iar în cazul absenței temporare, funcțiile acestuia vor fi exercitate de către o altă persoană, desemnată în același mod;

2) dreptul de a ordona sau a aproba măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1) îl are conducătorul subdiviziunii specializate din cadrul organelor securității statului și structurilor de ordine și securitate publică stabilite;

3) în cazul în care o aeronavă militară străină atacă o aeronavă interceptoare, decizia de executare a focului de nimicire este luată de pilotul comandant al aeronavei interceptoare sau, după caz, de comandantul unității militare de aeronave interceptoare;

4) în scopul executării în siguranță a zborurilor, pe timpul aplicării măsurilor prevăzute la art. 18, 28, 29 și 31, Ministerul Apărării, prin structurile de specialitate ale Forțelor Aeriene, poate da dispoziții de deviere sau de interdicere temporară (până la 24 ore) a tuturor zborurilor într-o anumită zonă sau în întregul spațiu aerian național.

Subsidiar, despre fiecare caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova și măsurile luate asupra aeronavelor cu pilot la bord, aeronavelor fără pilot și rachetelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, Ministerul Apărării va informa imediat Comandantul Suprem al Forțelor Armate, Serviciul de Informații și Securitate, după caz, Serviciul de Protecție și Pază de Stat.

Capitolul IX prevede asigurarea eficienței măsurilor de securitate

Art. 38 prevede organizarea expertizelor de securitate aeriană, care includ evaluarea securității în domeniul spațiului aerian, ori de câte ori se identifică necesitatea reevaluării măsurilor și procedurilor de securitate, în scopul identificării și eliminării vulnerabilităților. Ulterior identificării vulnerabilităților, se vor implementa măsuri de securitate compensatorii, proporționale cu nivelul de risc.

Art. 40 stabilește investigarea situației aeriene de către Ministerul Apărării, cu participarea organelor care exercită activitate operativă de investigații și organelor de urmărire penală din Republica Moldova. La investigarea situației aeriene vor participa experți internaționali în domeniul securității spațiului aerian, precum și reprezentanți ai statelor interesate. Ca rezultat, Ministerul Apărării prezintă Președintelui Republicii

Moldova, Președintelui Parlamentului și Prim-ministrului raportul final de investigare a situației aeriene în conformitate cu normele stabilite.

Capitolul X prevede Măsurile instituționale și responsabilități în domeniul infrastructurii critice

Art. 41 Fondurile necesare pentru asigurarea echipamentelor și sistemelor tehnice, implementarea măsurilor de protecție, precum și pentru menținerea în funcțiune a echipamentelor și sistemelor tehnice, vor fi asigurate din contul și în limita mijloacelor financiare prevăzute anual în bugetul de stat, în aceste scopuri, precum și din alte surse, în modul stabilit de actele normative.

Art. 42 prevede că ministerele, alte autorități administrative centrale, persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare, care au în gestiune obiective incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice vor avea obligația de a implementa și menține măsurile de pază și protecție a obiectivelor infrastructurii critice contra amenințărilor specifice aeronavelor fără pilot, conform prevederilor actelor normative.

Capitolul XI prevede Dispoziții finale și tranzitorii

În acest sens, la data intrării în vigoare legii, Legea nr. 143/2012 privind controlul spațiului aerian se va abroga. Totodată, până la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, actele normative se vor aplica în măsura în care nu contravin acestora.

Menționăm, că proiectul legii înaintat este esențial pentru asigurarea unui cadru normativ coerent și eficient în domeniul securității spațiului aerian național. Prin reglementarea competențelor autorităților, definirea clară a termenilor și stabilirea procedurilor de intervenție în caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian, aceasta va contribui semnificativ la protejarea securității naționale, la prevenirea riscurilor pentru viața și sănătatea cetățenilor și asigurarea unui trafic aerian sigur.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va contribui la perpetuarea dificultăților în prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, a integrității spațiului aerian al Republicii Moldova, securității aeronautice, vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului, ca rezultat a actelor de intervenție ilicită a aeronavelor cu pilot la bord, aeronavelor fără pilot și rachetelor care operează în spațiul aerian al Republicii Moldova, situații ce apar ca rezultat al contextului internațional dinamic, marcat de evoluții rapide în domeniul tehnologiilor aeronautice, inclusiv creșterea semnificativă a utilizării aeronavelor fără pilot și a rachetelor care sunt generate în mare măsură de războiul din țara vecină.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse vor avea impact pozitiv pe termen lung asupra sectorului apărării naționale, parte componentă a sectorului public, prin prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, a integrității spațiului aerian al Republicii Moldova, securității aeronautice, vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Strategia securității naționale a Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 stipulează expres că „pentru a proteja în mod adecvat țara, Forțele Armate trebuie să fie finanțate în corespundere cu necesitățile asigurării permanente a suficienței defensive a statului. Dezideratul respectiv va fi asigurat prin creșterea treptată a investițiilor în apărare, astfel încât, până în anul 2030, bugetul de apărare să atingă 1% din PIB”.

În acest sens, realizarea proiectului implică o serie de măsuri care vor avea efecte financiare directe și indirecte asupra limitelor mijloacelor financiare stabilite anual Ministerului Apărării.

Proiectul include trei surse de finanțare și sunt divizate după cum urmează:

1. Mijloace financiare stabilite în limitele anuale a Ministerului Apărării. Conform planului de dezvoltare a Armatei Naționale pe termen lung, până în anul 2030 pentru realizarea proiectului sunt planificate mijloace financiare în sumă estimativă de 594000,0 mii lei, inclusiv pentru:

- întreținerea sistemelor de apărare aeriană – estimativ 114000,0 mii lei;
- echipamente de apărare aeriană – estimativ 100000,0 mii lei;
- formarea și instruirea personalului – estimativ 40000,0 mii lei;
- echipamente de monitorizare a spațiului aerian – estimativ 340000,0 mii lei.

2. Majorarea ponderii mijloacelor financiare destinate pentru securitatea spațiului aerian național odată cu creșterea bugetului Ministerului Apărării la 1% din PIB conform Strategiei Sectoriale de Cheltuieli și a Cadrului Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) în sumă estimativă de 460000,0 mii lei inclusiv:

- echipamente de monitorizare a spațiului aerian – estimativ 280000,0 mii lei;
- echipamente de apărare aeriană – estimativ 180000,0 mii lei.

3. Atragerea fondurilor din asistență externă, inclusiv prin programe deja existente precum EPF (European Peace Facility), FMF (Foreign Military Financing), Programului de Parteneriate Individuale (IPAP), acorduri bilaterale, în modul stabilit de actele normative, pentru acoperirea deficitului de mijloace financiare necesare pentru implementarea proiectului.

Totodată, menționăm că în cazul identificării fondurilor suficiente de la partenerii externi, ponderea cheltuielilor planificate de a fi suportate din bugetul public național va fi diminuată.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Nu este aplicabil.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Nu este aplicabil.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Nu este aplicabil.
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Întru respectarea prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului au fost plasate pe pagina web oficială a Ministerului Apărării secțiunea „Transparența decizională” rubrica „Anunțurile privind inițierea elaborării deciziei”: https://www.army.md/?lng=2&action=show&cat=169 , și pe platforma particip.gov.md: https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-procesului-de-elaborare-a-proiectului-de-lege-privind-securitatea-spatiului-aerian-national/14063 Totodată, în temeiul Hotărârii Guvernului nr.610/2018 pentru aprobarea Regulamentului Guvernului, proiectul respectiv a fost supus consultării prealabile și consultării publice. În acest sens, propunerile înaintate au fost luate în considerare la definitivarea proiectului, fiind întocmit sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiectul de lege privind securitatea spațiului aerian național. În procesul de consultare publică, proiectul legii a fost avizat de către Aparatul Președintelui Republicii Moldova, Secretariatul Parlamentului, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (inclusiv Autoritatea Aeronautică Civilă), Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Serviciul Tehnologie Informației și Securitate Cibernetică, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Finanțelor, Serviciul de Informații și Securitate, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA”, Agenția Proprietății Publice și Cancelaria de Stat.
7. Concluziile expertizelor
Conform art.35 și art.37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție, propunerile fiind integrate în sinteza obiecțiilor la proiect.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Aprobarea proiectului nu atrage după sine necesitatea modificării actelor normative în sensul aducerii acestora în concordanță cu prezentul proiect. Consecvent, pentru punerea în aplicare a proiectului legii va fi elaborat Regulamentul de întrebuintare a forțelor și mijloacelor antiaeriene, care urmează a fi aprobat prin hotărâre de Guvern.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Aprobarea prezentului proiect de lege va genera integrarea actului normativ privind securitatea spațiului aerian național în cadrul normativ existent și va implica actualizarea reglementărilor interne.

SINTEZA OBIECȚIILOR ȘI PROPUNERILOR
la proiectul de lege privind securitatea spațiului aerian național (număr unic 278/MA/2025)

Participantul la avizare (expertizare) consultare publică	Nr.	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Autoritatea Aeronautică Civilă Aviz nr. 900 din 16.04.2025	1.	Alin. (3) lit. b) de la art. 26, și anume substituirea cifrei de „100” cu „120”. Argumentare: Operarea ajustărilor este necesară pentru a aduce norma în concordanță cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei din 24 mai 2019 privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord.	SE ACCEPTĂ Alin.(1) art.26 a fost expus conform propunerilor înaintate
Ministerul Afacerilor Externe Aviz nr. DI/3/041-4061 din 18.04.2025	2.	La art. 6, alin. (2) din proiectul de lege, se comunică că autorizarea zborurilor de către Ministerul Afacerilor Externe excedă competențele funcționale ale instituțiilor serviciului diplomatic. Argumentare: MAE este doar punctul de legătură dintre solicitant și autoritățile naționale de resort (Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul, Apărării și MoldATSA). Autoritatea Aeronautică Civilă și Ministerul Apărării își expun poziția instituțională vis-a-vis de solicitarea misiunii diplomatice străine privind survolarea spațiului aerian, iar Ministerul Afacerilor Externe, prin Notă verbală informează/expune poziția autorităților de resort privind survolarea spațiului aerian. Se propune substituirea cuvintelor: „(2) Ministerul Afacerilor Externe autorizează zborurile și utilizarea spațiului aerian național în următoarele cazuri:” cu cuvintele: „(2) Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea intermediară prin care se informează despre autorizarea zborurilor și utilizării spațiului aerian național în următoarele cazuri:”.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea art. 6 alin (2) Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea intermediară prin care se informează despre autorizarea zborurilor și utilizării spațiului aerian național în următoarele cazuri:
Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Aviz nr. 18-69-3908 din 08.04.2025	3.	Lipsa obiecțiilor și propunerilor	

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Aviz nr. 13 – 2193 din 23.04.2025	La art. 26 alin. (3) lit. b) și anume substituirea cifrei de „100” cu „120”. Argumentare: Operarea ajustărilor este necesară pentru a aduce norma în concordanță cu prevederile Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2019/947 al Comisiei din 24 mai 2019 privind normele și procedurile de operare a aeronavelor fără pilot la bord. Totodată, reiterăm propunerile expuse în cadrul avizării prealabile prin scrisoarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr.13-839 din 18.02.2025 și a Autorității Aeronautice Civile nr.272 din 07.02.2025.	SE ACCEPTĂ Art. art. 26 alin. (3) lit. b) a fost revizuit și modificat conform propunerilor înaintate. Propunerile expuse în avizele prealabile ale Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale nr.13-839 din 18.02.2025 și a Autorității Aeronautice Civile nr.272 din 07.02.2025. au fost revizuit și modificat conform amendamentelor înaintate
Ministerul Finanțelor Aviz nr. 07/4-03/154/618 din 23.04.2025	Constatăm că la nota de fundamentare, autorul a interpretat eronat cerințele de completare a compartimentului 4.2. „Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative”, specificând la sursele de finanțare un cost total, estimat până în anul 2030, conform planului de dezvoltare a Armatei Naționale, precum și aspirațiile strategice prevăzute în Hotărârea Parlamentului nr.391/2023 privind aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, cu referire la creșterea graduală a alocărilor bugetare pentru apărarea națională, cu scopul de a atinge nivelul de 1% din PIB în cursul deceniului curent. Astfel, atenționăm că conform prevederilor Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative se descrie impactul financiar al actului normativ asupra bugetelor, cu indicarea costurilor necesare pentru punerea în aplicare a acestuia, reflectate pe bugete componente ale bugetului public național și pe ani bugetari, inclusiv a resurselor de la partenerii de dezvoltare, sau cu identificarea economiilor în cadrul bugetelor actuale care ar putea fi realocate în scopuri propuse. De asemenea, la argumentarea costurilor estimative ale punerii în aplicare a actului normativ se va ține cont de resursele financiare stabilite în bugetele anuale sau în cadrul bugetar pe termen mediu. Prin urmare, pentru a asigura sustenabilitatea actului normativ și a asigura un echilibru între aspirațiile strategice și posibilitățile reale de finanțare, se consideră necesară revizuirea compartimentului 4.2. „Impactul	NU SE ACCEPTĂ Necesitatea păstrării costurilor identificate în nota de fundamentare Costurile prezentate în compartimentul 4.2 reflectă o estimare realistă și fundamentată a resurselor necesare pentru implementarea proiectului, conform Planului de dezvoltare a Armatei Naționale și obiectivelor strategice asumate prin Strategia securității naționale. Aceste costuri sunt esențiale pentru o planificare pe termen lung și pentru asigurarea sustenabilității proiectului. Eliminarea sau diminuarea acestor estimări ar submina fundamentarea financiară, afectând capacitatea de a anticipa și mobiliza resursele necesare în timp util. De asemenea, costurile identificate au fost structurate astfel încât să asigure un echilibru între obiectivele strategice și posibilitățile reale de finanțare, incluzând atât sursele bugetare interne, cât și creșterea graduală a acestora conform angajamentelor oficiale.

		financiar și argumentarea costurilor estimative” a notei de fundamentare.	Sensibilitatea datelor privind ajutoarele financiare externe (exemplu: EPF) Sumele provenite din programe de asistență externă, cum este European Peace Facility (EPF), reprezintă informații sensibile, care, din motive de securitate și de protecție a intereselor naționale, nu pot fi detaliate în mod public în nota de fundamentare. Aceste fonduri sunt supuse unor acorduri și condiții stricte, iar dezvăluirea lor ar putea compromite negocierile în curs, afectând capacitatea de accesare și utilizare eficientă. În plus, ajutoarele financiare externe sunt condiționate de factori externi, cu un grad ridicat de incertitudine privind volumul și calendarul alocărilor. De aceea, includerea acestora în estimările oficiale, fără garanții ferme, poate induce o falsă impresie asupra sustenabilității financiare imediate și poate genera riscuri în procesul de planificare bugetară.
Serviciul de Informații și Securitate Avizul nr. IE/4639 din 13.05.2025		1. La art.3, de exclus noțiunea de <i>organele securității statului</i>, or legislația națională reglementează clar care sunt acestea autorități, nefiind necesară o definiție separată în actul legislativ avizat. 2. La art. 16 <i>Comiterea de actelor de intervenție ilicită</i>, nu este clar necesitatea normei, or obiectul de reglementare se intercalează cu prevederile Legii nr 192/2019 privind securitatea aeronautică. Astfel, la alin. (2) nu este clar necesitatea unei astfel de prevederi, în condițiile în care art. 3 din legea nr. 192/2019 sunt clar definite toate situațiile	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. NU SE ACCEPTĂ Argumentare: Art. 16 este necesar pentru a asigura corelarea între regimul juridic al securității aeronautice și cel al apărării spațiului aerian, oferind bază legală intervenției operative în cazul unor

	care se încadrează în noțiunea de act de intervenție ilicită constituie o situație aeriană. De asemenea, prevederile de la alin. (3)-(5) se regăsesc la art.51 din Legea nr.192/2019, iar dublarea lor în alt act legislativ nu este necesară.	amenințări precum deturnarea sau transportul de substanțe periculoase, chiar dacă aeronava respectă formal autorizarea. Norma nu dublează Legea nr. 192/2019, ci o completează, facilitând un răspuns rapid și integrat din partea autorităților cu atribuții în domeniul securității naționale. Menținerea prevederilor alin. (3)–(5) este necesară pentru a asigura coerență între reglementările din domeniul aeronautic și cele de securitate națională, oferind un cadru juridic clar și aplicabil tuturor autorităților cu competențe operative, fără a se limita la domeniul aviației civile.
	La art. 42. Paza și protecția obiectivelor de infrastructură critice: a) Considerăm necesar ca norma legală să menționeze sectoarele/sub sectoarele concrete ale infrastructurii critice ce ar urma să fie protejate împotriva aeronavelor fără pilot, deoarece o parte din obiective nu ar putea implementa astfel de sistem (sectorul medical, administrație, locuri de mare aglomerare (universități, săli de concerte, etc.)); b) De asemenea considerăm că textul normei: „obligația de a implementa și menține măsurile de paza și protecția a obiectivelor infrastructurii critice contra amenințărilor specifice aeronavelor fără pilot la bord în conformitate cu prevederile Ligii nr 120/2017 cu privire la prevenirea și combaterea terorismului și alte acte normative” depășește prevederile legale la care se face trimitere. Concomitent, implementarea normei respective atrage după sine costuri financiare pentru operatori și creează premise de insecuritate în utilizarea sistemelor „antidronă” de către „Ministerele alte autorități administrative centrale,	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea articolului 41 Paza și protecția obiectivelor infrastructurii critice după cum urmează: (1) Ministerele, alte autorități administrative centrale, precum și operatorii economici care administrează obiective incluse în Nomenclatorul național al infrastructurii critice, din sectoarele relevante în materie de securitate națională, au obligația de a evalua riscurile și a adopta măsuri corespunzătoare pentru protejarea acestor obiective împotriva amenințărilor generate de aeronavele fără pilot la bord, în conformitate cu prevederile Legii nr. 120/2017 privind prevenirea și combaterea terorismului și ale altor acte normative relevante.

		persoanele juridice, indiferent de tipul de proprietate și formă juridică de organizare”. În acest context, considerăm că prevederile prezentului articol urmează a fi revizuit.	(2) Măsurile menționate la alin. (1) se stabilesc proporțional cu gradul de risc și importanța strategică a obiectivului, fără a impune obligativitatea achiziționării sau utilizării de sisteme tehnice specializate de către operatori privați, decât în cazurile expres prevăzute de legislația aplicabilă și autorizate de autoritățile competente. (3) Autoritatea responsabilă pentru securitatea sectorială colaborează cu Serviciul de Informații și Securitate și Ministerul Apărării pentru elaborarea de ghiduri sectoriale privind identificarea amenințărilor și stabilirea măsurilor de protecție aplicabile obiectivelor critice.
Serviciul de Protecție și Pază de Stat Avizul nr.2/753 din 24.04.2025		La art.12 alin. (7) și art.26 alin.(6), după cuvintele “la sediile de lucru, reședințele” se vor introduce cuvintele “persoanelor beneficiare de protecție de stat”.	SE ACCEPTĂ Art. 12 alin. (7) și art. 26 alin. (6), a fost revizuit și modificat conform propunerilor înaintate.
Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Avizul nr 18-69-3908 din 08.04.2025		Lipsa obiecțiilor și propunerilor	
Întreprinderea de Stat pentru Utilizarea Spațiului Aerian și Deservirea Traficului Aerian „MOLDATSA” Avizul nr.282 din 23.04.2025		La art. 3 redefinirea noțiunii de „furnizor de servicii de navigație aeriană” conform Hotărârii nr. 476/2016 cu privire la aprobarea Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană	SE ACCEPTĂ Art. 3 noțiunea de „furnizor de servicii de navigație aeriană” a fost revizuit și modificat conform propunerilor înaintate.
Agenția Proprietăți Publice Avizul nr. 05-04-2759 din 16.04.2025		La art. 4 alineat (3), solicitam excluderea Agenției Proprietății Publice din lista autorităților cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian. Or, conform prevederilor art. 7 din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și dezetativizarea proprietății publice și pct. 6 din Regulamentul cu privire organizarea și funcționarea Agenției Proprietății Publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 902/2017, Agenția nu are competențe în domeniul securității spațiului aerian.	SE ACCEPTĂ Art. 4 alineat (3) a fost revizuit și modificat conform propunerilor înaintate.

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova Avizul SG-03 nr. 68 din 16.04.2025	În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996, Parlamentul emite avize asupra proiectelor de acte normative, doar după ce acestea au intrat în procedura legislativă.	SE ACCEPTĂ
Cancelaria de Stat al Republicii Moldova Avizul 30-69-4272 din 15.04.2025	a) La art. 3 se va exclude noțiunea „fenomen anormal neidentificat”, b) Excluderea din art.3 a noțiunii „furnizor de servicii de navigație aeriană” și „organe ale securității statului” Argumentarea: Noțiunea „furnizor de servicii de navigație aeriană” este reflectată prin prisma prevederilor art. 6 alin. (3) lit. c) din Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, Noțiunea „organe ale securității statului”, este conex art. 13 alin. (1) din Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului.	NU SE ACCEPTĂ a) Excluderea noțiunii „fenomen anormal neidentificat” din art. 3 din proiect. Argumentare: Termenul permite includerea unui spectru larg de evenimente aeriene sau atmosferice care nu pot fi explicate prin fenomene naturale, tehnologice cunoscute sau activități umane, fără a implica automat o explicație extraterestră sau speculativă. Termenul este folosit de instituții recunoscute la nivel global, inclusiv de Departamentul Apărării al SUA (prin termenul „Unidentified Anomalous Phenomena”). Menținerea noțiunii permite compatibilitatea și interoperabilitatea în schimbul de informații și colaborarea internațională în domeniul securității aeriene și spațiale. SE ACCEPTĂ b) Excluderea din art.3 a noțiunii „furnizor de servicii de navigație aeriană” și „organe ale securității statului”

	c) art. 4 alin. (1) din proiect, se va expune corespunzător prevederilor art. 8 din Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, ținând cont în acest sens și de redacția propusă la punctul 4 din Art. 1. din proiectul de lege privind modificarea unor acte normativ (aspecte privind sistemul național de apărare (număr unic 240/MA/2025)).	SE ACCEPTĂ Art.4 alin (1) a fost modificat în următoare redacție: Conducerea generală a sistemului național de securitate și apărare, inclusiv în ceea ce privește securitatea spațiului aerian național, este realizată de către autoritățile constituționale ale statului – Parlamentul, Președintele Republicii Moldova, Guvernul, Ministerul Apărării și alte autorități publice competente – în limitele stabilite de Constituție și de alte acte normative. Președintele Republicii Moldova, în calitate de Comandant Suprem al Forțelor Armate, exercită atribuțiile ce îi revin potrivit legii în acest domeniu.
	d) Se va revizui alin. (3) al art. 4 din proiectul de lege, ori atribuțiile Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale ca organ central de specialitate în domeniul aviației civile, precum și ale Autorității Aeronautice Civile - autoritate administrativă de implementare și realizare a politicilor în domeniul aviației civile, sunt expres prevăzute în Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017. În subsidiar, atribuțiile stabilite pentru Ministerul Afacerilor Externe.	SE ACCEPTĂ Alin. (3) al art. 4 a fost revizuit și s-a inclus următoare redacție: În conformitate cu atribuțiile stabilite prin legislația în vigoare, autoritățile cu responsabilități în domeniul securității spațiului aerian național sunt: a) Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale – în calitate de organ central de specialitate al administrației publice în domeniul aviației civile, potrivit Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017; b) Autoritatea Aeronautică Civilă – ca autoritate administrativă responsabilă de implementarea și realizarea politicilor în domeniul aviației civile; c) Întreprinderea de Stat „MOLDATSA” – în calitate de

		furnizor de servicii de navigație aeriană și de gestionare operativă a spațiului aerian; d) Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova – pentru prevenirea și contracararea amenințărilor la adresa securității naționale din spațiul aerian; e) Serviciul de Protecție și Pază de Stat – în limitele competențelor privind protecția demnitarilor și a infrastructurii aviatice de importanță națională f) Poliția de Frontieră – pentru supravegherea și controlul frontierei de stat în zona aeriană; g) Serviciul Vamal – în ceea ce privește controlul și supravegherea vamală a traficului aerian; h) Ministerul Afacerilor Externe – în mod subsidiar, în contextul cooperării internaționale privind regimul juridic al spațiului aerian și tratatele relevante; i) Comitetul Național de Securitate Aeronautică și comisiile aeroportuare de securitate aeronautică – în calitate de structuri specializate în coordonarea și implementarea măsurilor de securitate aeronautică la nivel național și local. SE ACCEPTĂ Alin. (2) din art.6 a fost expus în următoare redacție: Ministerul Afacerilor Externe este autoritatea intermediară prin care se informează de către Ministerul Apărării despre autorizarea zborurilor și utilizării
	e) La art.6 alin. (2), de autorizare a zborurilor și utilizare a spațiului aerian național urmează a fi coroborate cu prevederile art. 32-34 din Codul aerian.	

		spațiului aerian național în următoarele cazuri: a) pentru aeronavele civile străine care transportă delegații oficiale – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile; b) pentru aeronavele civile străine care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură periculoasă care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova – cu avizul obligatoriu al Autorității Aeronautice Civile și cel al Ministerului Apărării; c) pentru aeronavele de stat înmatriculate în Republica Moldova și cele străine; d) pentru zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene a teritoriului național, executate cu aeronave cu pilot la bord și/sau fără pilot la bord străine – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și al Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova. SE ACCEPTĂ Aliniatul (2) din art.10 a fost exclus. f) prevederile alin. (2) din art. 10 din proiect, care menționează că lipsa Forțelor Aeriene nu poate servi drept temei pentru lipsa aspectelor legale ce țin de organizarea apărării antiaeriene, considerăm că acestea urmează a fi excluse din proiect, neavând un caracter de dispoziție în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative. g) Se recomandă revizuirea art. 11 alin. (1) prin prisma pct. 8 – 10 din Regulamentul privind managementul spațiului aerian și aplicarea conceptului de utilizare SE ACCEPTĂ Aliniatul 1 din art. 11 a fost revizuit și expus în următoarea redacție:	
--	--	--	--

		flexibilă a spațiului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 190/2021, care statuează că, îndeplinirea sarcinilor de management strategic al spațiului aerian este asigurată de către Comisia interdepartamentală pentru managementul spațiului aerian, formată din reprezentanții Autorității Aeronautice Civile, ai Ministerului Apărării, ai Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și furnizorul de servicii de navigație aeriană. h) De asemenea, luând în considerare că atribuțiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova pe durata stării de urgență sunt expres reglementate la art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, considerăm oportună revizuirea alin. (2) din art. 11, prin a face trimiterea la cadrul normativ menționat.	Pe timp de pace, Ministerul Apărării, de comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și furnizorul de servicii de navigație aeriană, prin intermediul Comisiei interdepartamentale pentru managementul spațiului aerian, organizează și efectuează managementul spațiului aerian național, precum și stabilesc principiile și regulile de utilizare a acestuia pentru activitățile aeronautice civile sau militare, după caz, în conformitate cu Regulamentul privind managementul spațiului aerian și aplicarea conceptului de utilizare flexibilă a spațiului aerian, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 190/2021. SE ACCEPTĂ Aliniatul 2 din art. 11 a fost revizuit și expus în următoarea redacție: În perioada declarării stării de urgență, regimul special de utilizare a spațiului aerian este stabilit de către Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în conformitate cu art. 22 din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, care poate restricționa sau interzice temporar desfășurarea traficului aerian general într-o porțiune ori în întreg spațiul aerian național, din motive ce ar amenința capacitatea de apărare, ordine publică și securitatea națională.
--	--	--	--

		i) La art. 26, alin. (4) se va revizui prin substituirea textului „alin. (2)” cu textul „alin. (3)”, ori, zonele în care este interzisă operarea aeronavei fără pilot la bord în spațiul aerian național sunt indicate la alineatul menționat.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
Aparatul Președintelui Republicii Moldova Avizul nr. 2./2-06-688 din 30.04.2025		I. Constatări generale Având în vedere că, în prezent, sunt în curs de elaborare Legea privind gestionarea situațiilor de criză – care urmează să reglementeze, printre altele, principiile și mecanismele aferente stării de urgență –, precum și noua Lege cu privire la securitatea națională a Republicii Moldova – menită să redefinească, într-o manieră actualizată, conceptele fundamentale din domeniul securității naționale –, considerăm necesară corelarea și sincronizarea amendamentelor propuse în proiectul de lege privind securitatea spațiului aerian național. O abordare coordonată va asigura coerența terminologică și funcțională a cadrului normativ în domeniul apărării și securității naționale.	PRECIZARE Elaborarea proiectului de lege privind securitatea spațiului aerian național a fost condiționată de realizarea obiectivelor naționale de securitate și apărare, implicit pentru combaterea amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților în adresa Republicii Moldova, prevăzute în Strategia Securității Naționale, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023. În acest sens, luând în considerare direcțiile de acțiune reglementate de prevederile Strategiei, precum securitatea militară și apărarea națională, acestea urmează a fi realizate prin dezvoltarea potențialului de apărare al Republicii Moldova, inclusiv prin adaptarea actelor normative în domeniul securității militare și apărării, a structurii sistemului național de apărare, în baza lecțiilor învățate din agresiunea militară a Federației Ruse împotriva Ucrainei. Subsecvent, menționăm că într-un context internațional dinamic, marcat de evoluții rapide în domeniul tehnologiilor aeronautice, inclusiv creșterea semnificativă a utilizării aeronavelor fără pilot și rachetelor care sunt generate în mare măsură de războiul din Ucraina, este necesar aprobarea cât mai urgentă a unui cadru legislativ robust și flexibil care să asigure controlul și protecția

		eficientă a spațiului aerian al Republicii Moldova. În acest sens, menționăm că după aprobarea proiectelor Legii privind managementul situațiilor de criză – care urmează să reglementeze, printre altele, principiile și mecanismele aferente stării de urgență, cât și a noii Legi cu privire la securitatea națională a Republicii Moldova vor fi efectuate modificările de rigoare în Legea privind securitatea spațiului aerian național. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare.
	II. Observații privind conținutul proiectului 1. Deși proiectul de lege referit urmează să parcurgă etapa expertizării juridice, considerăm oportun să atragem atenția asupra următoarelor inadvertențe lexicale, care necesită ajustare, în cuprinsul legii: a) după cuvintele „domeniul securității spațiului aerian” de introdus cuvântul „național”, pentru a evidenția apartenența spațiului aerian securizat; b) a se face menționarea expresă a denumirii complete „Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova” 2. La art. 2, propunem includerea Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017 în lista actelor normative ce constituie cadrul juridic privind securitatea spațiului aerian național și excluderea strategiilor enumerate, întrucât acestea constituie documente de politici publice și nu sunt parte componentă a cadrului normativ național. Astfel, propunem următorul cuprins pentru art. 2: „Articolul 2. Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național Cadrul normativ privind activitatea de asigurare a securității spațiului aerian național este constituit din Constituția Republicii Moldova, Codul aerian al Republicii Moldova	

	nr. 301/2017, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale în domeniu la care Republica Moldova este parte, prezenta lege și alte acte normative.” 3. La art. 3, propunem luarea în considerare a următoarelor observații: a) În definiția „aeronavei interceptoare” este indicat că aceasta poate obliga o aeronavă să respecte „reglementările aeronautice civile”. Totuși, la art. 20–21 din proiect se menționează că aeronavelor care încalcă reglementările li se transmit „instrucțiuni pentru a asigura respectarea reglementărilor privind utilizarea spațiului aerian național”. Prin urmare, este necesară uniformizarea terminologică, cu adoptarea unei formule unice de exprimare în cuprinsul legii; b) Excluderea noțiunii „aeronavă fără pilot” pentru a evita dublarea acesteia cu definiția existentă în art. 5 din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017; c) Revizuirea definiției „amenințării militare”, întrucât forma propusă nu redă veridic esența noțiunii; mult mai adecvată fiind preluarea formulării utilizate în Strategia militară, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 961/2018; d) excluderea noțiunilor „organe ale securității statului” și „structuri de ordine și securitate publică”, întrucât definițiile acestora nu corespund noțiunilor propuse în alte proiecte de acte normative, menționate la pct. I din prezentul aviz;	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare Prin utilizarea sintagmei „reglementările privind utilizarea spațiului aerian național”, în acest sens se va asigura coerența terminologică cu articolele 20 și 21 și se evită interpretarea restrictivă conform căreia doar reglementările civile ar fi aplicabile. Formula propusă acoperă atât reglementările civile, cât și cele militare relevante, reflectând mai corect realitatea operațională și cadrul legal în domeniu. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare.
--	--	--

	e) revizuirea definițiilor „rachetei balistice” și „rachetei de croazieră”, care, în forma actuală, se bazează pe criterii diferite, făcând dificilă delimitarea corectă și clară, întrucât în prima definiție accentul cade pe forma traiectoriei și capacitatea de livrare a încărcăturilor pe care poate să le livreze o rachetă, pe când a doua definiție informează doar despre raza de acțiune a rachetei; f) includerea unei definiții pentru obiectele aeriene altele decât aeronavele (ex. muniții dirijate, muniție de tip loitering etc.); g) Examinarea posibilității preluării definițiilor din cadrul normativ al statelor cu care Republica Moldova cooperează în vederea asigurării securității spațiului aerian (ex. România a aprobat în februarie 2025 noua Lege privind controlul utilizării spațiului aerian național). 4. La art. 4, propunem excluderea alin. (1), având în vedere caracterul său irelevant, precum și faptul că acesta repetă dispoziții deja prevăzute în Legea securității statului nr. 618/1995 și Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin modificarea definițiilor. SE ACCEPTĂ Au fost elaborată o nouă definiție cu următorul conținut: <i>obiect aerian neclasificat ca aeronavă</i> – orice obiect, sistem sau mijloc tehnic lansat, proiectat sau ghidat pentru a se deplasa în spațiul aerian, care nu îndeplinește condițiile legale pentru a fi considerat aeronavă, dar care este capabil să execute misiuni de observare, lovire, perturbare sau transport, inclusiv muniții dirijate, muniții de tip kamikaze, sisteme aeriene autonome sau semiautonomo cu destinație militară sau de securitate. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin modificarea definițiilor. NU SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin modificarea aliniatului (1) al art.4. Păstrarea alineatului 1 este necesară pentru a oferi o structură clară și bine reglementată a autorităților care se ocupă cu securitatea națională, asigurându-se astfel transparența, legalitatea și eficiența
--	--	---

		5. Art. 6 reglementează autorizarea zborurilor de către Serviciul de Protecție și Pază de Stat și utilizarea spațiului aerian național de către aeronave care efectuează zboruri de aerofotografiere și filmare asupra „obiectivelor infrastructurii critice” aflate în paza Serviciului. Totuși, la art. 12 alin. (7) și art. 26 alin. (6) se menționează despre zboruri de aerofotografiere și filmare „la sediile de lucru, reședințele, precum și la locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție”. În același timp, art. 7 din Legea nr. 134/2008 cu privire la Serviciul de Protecție și Pază de Stat face referire, pe lângă sediile de lucru și reședințe, și la alte obiecte aflate în paza Serviciului. Astfel, este necesară uniformizarea terminologică care să reflecte în mod clar categoriile de obiecte/locații pentru care este necesară autorizația/permisiunea Serviciului în cazul zborurilor de aerofotografiere și filmare. 6. La art. 8, cuvântul „nimicirea” de substituit cu textul „neutralizarea (anihilarea)” pentru a asigura coerența terminologică cu art. 1 alin. (1), care stabilește că scopul legii constă în „prevenirea, contracararea și neutralizarea (anihilarea) riscurilor și amenințărilor aeriene”. Totodată art. 8 alin. (3) dublează conținutul art. 4 alin. (2), motiv pentru care propunem excluderea acestui alineat. 7. La art. 10, alin. (2) necesită reformulare, întrucât redacția actuală este neclară și lipsită de coerență logică, ceea ce face dificilă înțelegerea intenției legislative. 8. Pentru asigurarea coerenței legislative, se recomandă revizuirea art. 11 alin. (3), deoarece forma actuală nu corespunde cu prevederile art. 17 alin. (5) din proiect și cu art. 42 lit. b) din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. Or, potrivit reglementărilor Legii nr. 212/2004, în perioada declarării	procesului de protejare a intereselor naționale. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea art. 6 alin. (4), art. 12 alin. (7) și art. 26 alin. (6), cu uniformizarea terminologică propusă în conformitate cu art. 7 din Legea nr. 134/2008. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Art.11 alin (3) a fost revizuit și expus cu următorul cuprins: (3) În perioada declarării stării de asediu sau de război, regimul special de utilizare a spațiului aerian este stabilit
--	--	--	---

	stării de asediu sau de război, regimul special de utilizare a spațiului aerian este stabilit de către Consiliul Suprem de Apărare. 9. La art. 14 alin. (3), formularea „există indicii temeinici sau informații oficiale” este vagă și poate genera interpretări divergente. Prin urmare, se recomandă precizarea tipului de informații care pot servi drept temelie pentru adoptarea măsurilor de securitate aeriană. 10. La art. 15 alin. (2) lit. b) urmează a se indica numărul de ordine și anul adoptării Codului aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017. Or, potrivit art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, „În cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în alt act normativ, pentru evitarea reproducerii normelor complementare, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, indicându-se denumirea, numărul și anul adoptării, aprobării sau emiterii actului citat.” 11. La art. 17 alin. (2) lit. a) și b) și la art. 17 alin. (3), cuvintele „aparate zburătoare” de substituit cu cuvintele „aparate de zbor”, pentru a alinia terminologia la cea utilizată în domeniul aviației.	instituit de către Consiliul Suprem de Apărare. (4) Conducerea Forțelor Aeriene în operații (acțiuni) specifice în spațiul aerian în scopul menținerii unui grad de control asupra spațiului aerian național, care să asigure, parțial sau total, integritatea acestuia este exercitată de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate. SE ACCEPTĂ Au fost operate modificări la alinatul 3 art.14, reformularea propusă are scopul de a asigura o aplicare mai precisă și echitabilă a reglementărilor de securitate aeriană, prin stabilirea unor criterii clare și obiective în ceea ce privește informațiile care pot justifica măsurile restrictive. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
--	---	---

		12. La art. 18 alin. (1), formularea „recepționării informației veridice” generează incertitudine în ceea ce privește tipologia informațiilor care pot servi la fundamentarea și dispunerea unor măsuri de securitate aeriană. 13. Deși denumirea art. 20 sugerează reglementarea atât a instrucțiunilor, cât și a dispozițiilor aplicabile, conținutul articolului se limitează la enumerarea acestora, fără a clarifica natura sau conținutul dispozițiilor adresate aeronavelor care încalcă spațiul aerian național. Totodată, alin. (1) necesită reformulare, întrucât formularea actuală nu oferă claritate în privința următoarelor aspecte esențiale: ce categorie de personal beneficiază de pregătire, în scopul întreprinderii căror acțiuni concrete, cine este subiectul care utilizează în mod neautorizat spațiul aerian național.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare, prin modificarea completă a conținutului articolului după cum urmează: Denumirea reformulată: Articolul 20. Instrucțiuni și măsuri de protecție a spațiului aerian național Aliniatului (1) și (2) reformulat după cum urmează: (1) Agenții aeronautici vor elabora instrucțiuni detaliate pentru personalul propriu, inclusiv piloți, controlori de trafic aerian, și personalul de securitate aeriană, vor stabili sisteme de comunicație eficiente și vor asigura pregătirea acestora pentru a răspunde în mod adecvat în cazurile în care aeronavele sub autoritatea lor utilizează neautorizat spațiul aerian național. (2) Pe baza informațiilor disponibile și a procedurilor stabilite, furnizorii de servicii de navigație aeriană, împreună cu serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian, vor emite instrucțiuni clare și precise pentru piloți și echipaje, în scopul asigurării respectării reglementărilor privind utilizarea spațiului aerian național. Aceste instrucțiuni pot include măsuri precum: a) ieșirea imediată din spațiul aerian național;
--	--	---	--

		b) schimbarea adecvată a direcției sau altitudinii de zbor; c) aterizarea pe un aeroport sau pe un teren desemnat. Argumentare: reformulările propuse contribuie la clarificarea rolurilor și responsabilităților persoanelor implicate, detaliind atât tipul de personal care trebuie instruit, cât și acțiunile care trebuie întreprinse în cazul utilizării neautorizate a spațiului aerian național. 14. La art. 26 alin. (2) nu este clar dacă acțiunea de identificare și prezentare a informațiilor necesare stabilirii zonelor geografice UAS are un caracter periodic sau se realizează o singură dată. Clarificarea acestui aspect este necesară pentru a stabili obligațiile autorităților definite la art. 4 din proiect și frecvența actualizării acestor informații. La alin. (4), textul „alin. (2)” de substituit cu textul „alin. (3)”, întrucât alin. (2) nu are un conținut divizat în litere. 15. La art. 27, textul „sunt luate cu mijloace adecvate” de substituit cu textul „sunt adoptate prin utilizarea mijloacelor adecvate”. 16. Conținutul art. 28 alin. (2) este tangențial cu cel al art. 13, motiv pentru care recomandăm expunerea acestuia la art. 13 – Situațiile aeriene. 17. La art. 32, trimiterea la art. 18 din proiectul de lege va avea următorul cuprins: „art. 18 alin. (2) lit. c)–f)”, iar cuvântul „ministrului” urmează a fi scris cu prima literă minusculă. 18. La art. 36 alin. (3), sintagma „organelor de cercetare penală” urmează a fi substituită cu sintagma „organelor de	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare.
--	--	---	---

	urmărire penală”, potrivit art. 55 din Codul de procedură penală nr. 122/2003. 19. La art. 38 alin. (3), sintagma „măsură de securitate” de substituit cu sintagma „măsură și proceduri de securitate aeriană”. 20. La art. 39 alin. (1), cuvântul „operativă” de substituit cu cuvântul „specială”, pentru alinierea la reglementările Legii nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații. 21. Art. 42 are caracter declarativ și nu va produce efecte juridice directe sau impact practic. 22. Sugerăm completarea dispozițiilor finale cu o normă preluată din conținutul notei de fundamentare: „Până la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, actele normative se vor aplica în măsura în care nu contravin acesteia.” III. Observații privind nota de fundamentare 1. Completarea compartimentului 2.2 din nota de fundamentare cu precizarea că, în aplicarea legii, se vor utiliza, de asemenea, termenii și expresiile din Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, Regulamentul privind autorizarea zborurilor și utilizarea spațiului aerian național de către aeronavele civile și de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 870/2020, Regulamentul de stabilire a cerințelor tehnice și a procedurilor administrative referitoare la operațiunile aeriene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 612/2022.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin reformularea conținutului printr-o exprimare succintă, dar juridic clară și coerentă. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin adăugarea unui nou alineat în următoarea redacție: (3) Până la aducerea legislației în vigoare în concordanță cu prezenta lege, actele normative existente se vor aplica în măsura în care nu contravin prevederilor acesteia. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare.
--	---	--

	2. Excluderea și evitarea transpunerii exacte a textului legii, în special a noțiunilor, în conținutul notei de fundamentare, întrucât aceasta servește la argumentarea intenției legislative și prezentarea informațiilor suplimentare. 3. Completarea notei de fundamentare cu precizări în privința actelor normative sau actelor de politici publice la care face referire proiectul de lege, după cum urmează: a) la art. 18 alin. (1) – „<i>planurile proprii de reglementare a situațiilor aeriene</i>”; b) la art. 21 alin. (3) – „conform <i>reglementărilor internaționale</i> stabilite în acest scop”; c) la art. 24 alin. (3) – „Clasificarea situațiilor excepționale sunt reglementate prin <i>hotărâre de Guvern</i>”; d) la art. 26 alin. (1) – „limitele zonelor geografice UAS fără interdicții sau restricții, stabilite și publicate în conformitate cu prevederile <i>hotărârii de Guvern</i>”; e) la art. 29 alin. (2) – „Clasificatorul dispozitivelor și echipamentelor tehnice speciale se stabilește și se aprobă prin <i>hotărâre de Guvern</i>”. 4. Compartimentul 8 din nota de fundamentare urmează a fi modificat, prin includerea tuturor actelor normative care necesită ajustări în vederea corelării cu proiectul de lege supus avizării (ex.: art. 4 alin. (9) din Codul aerian nr. 301/2017 urmează a fi modificat).	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova Avizul nr. 40/1426 din 18.04.2025	1. În vederea respectării prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative se recomandă modificarea art. 2 după cum urmează: „Cadrul juridic al activității de asigurare a securității spațiului aerian național îl constituie Constituția Republicii Moldova, Codul aerian al Republicii Moldova nr. 301/2017, Legea nr. 345/2003 cu privire la apărarea națională, Legea nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică, Hotărârea Parlamentului nr. 391/2023 privind aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova, Hotărârea Parlamentului nr. 319/2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024-2034, principiile și normele	SE ACCEPTĂ PARȚIAL Au fost efectuate modificările de rigoare în conformitate cu propunerile Aparatului Președintelui Republicii Moldova Avizul nr. 2./2-06-688 din 30.04.2025.

		unanim recunoscute ale dreptului internațional, tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, prezenta lege și alte acte normative.”. 2. La art. 3, în partea ce ține de prezentarea noțiunii de „Structuri de ordine și securitate publică”, se constată faptul că din textul noțiunii nu este clar despre care „forțele de sprijin și complementare” face referire autorul. Din acest considerent, se propune modificarea noțiunii după cum urmează: „structuri de ordine și securitate publică – Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care conform actelor sale de constituire au atribuții de asigurare, menținere și restabilire a ordinii publice și care vor acționa în funcție de necesitățile operative și de evoluția situației în limitele atribuțiilor sale funcționale.”. 3. La definirea termenului „zonă geografică”, abrevierea UAS este utilizată de două ori, ceea ce conferă neclaritate și impredictibilitate textului. Se recomandă revizuirea definiției. În aceeași ordine de idei, menționăm necesitatea definirii noțiunilor de „Supraveghere a spațiului aerian”, „Sistem aerian de supraveghere”, „Securitatea spațiului aerian” și „Apărarea spațiului aerian”. Această propunere ține să aducă o claritate în interpretarea normelor stabilite în proiectul Legii privind securitatea spațiului aerian național. 4. La art. 4 alin. (3) lit. e), se consideră relevantă substituirea sintagmei „Poliția de Frontieră” cu sintagma „Ministerul Afacerilor Interne”, întrucât din cadrul autorităților cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian, potrivit proiectului sunt Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri – autorități administrative din subordinea Ministerului Afacerilor	NU SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare în conformitate cu propunerile Cancelaria de Stat al Republicii Moldova Avizul 30-69-4272 din 15.04.2025, prin excluderea noțiunii din conținutul art. 3. SE ACCEPTĂ PARȚIAL Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea noțiunii „zonă geografică UAS”. De asemenea, pentru asigurarea clarității conținutului legii, au fost introduse definiții pentru următorii termeni: „Apărarea spațiului aerian național”, Controlul utilizării spațiului aerian național” „Sistem aerian de supraveghere”. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
--	--	---	--

	Interne. Totodată, după sintagma „cu atribuții în” se va completa cu sintagma „acordarea sprijinului în”. 5. Pentru asigurarea executării atribuțiilor funcționale în corespundere cu prevederile actelor normative și în contextul asigurării securității spațiului aerian național, se propune completarea proiectului la art. 6 în care să fie expuse atribuțiile structurilor de ordine și securitate publică, în speță a Inspectoratului General al Poliției și Inspectoratului General de Carabinieri. 6. Cu titlu de obiecție, articolul 6 alin. (5) va avea următorul cuprins: „Poliția de Frontieră monitorizează segmentele de frontieră ale spațiului aerian și exercită atribuții în domeniul securității aeronautice în conformitate cu legislația.” În cazul păstrării poziției autorului cu referire la conținutul alineatului dat, va fi necesară modificarea Hotărârii de Guvern nr. 474/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora, prin includerea „sistemelor aeriene de supraveghere”, inclusiv aspecte de instruire a personalului Poliției de Frontieră, algoritmul de dotare al Poliției de Frontieră cu asemenea sisteme. Așadar, identificarea rolului și locului Poliției de Frontieră ca element al sistemului unic de observare aeriană asupra spațiului aerian național este imperativ, precum și reglementarea clară și expresă a competențelor autorităților implicate în acordarea sprijinului asigurării securității spațiului aerian național, menționate la art. 6. Totodată, în anexa nr.1 la Hotărârea de Guvern nr. 474/2014 cu privire la aprobarea Nomenclatorului mijloacelor speciale, al tipurilor de arme de foc și al munițiilor aferente, precum și a regulilor de aplicare a acestora, la rubrica mijloace speciale auxiliare este specificat „Sistemul de bruieră a undelor și a aparatelor de zbor fără pilot uman la bord, ghidate de la distanță sau cu pilot automat (drone)”, însă aceasta nu acoperă	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin adăugarea unui nou alineat prin includerea atribuțiilor specifice Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
--	--	---

	elementul de „sistem aerian de supraveghere”. La fel, racordarea conținutului alineatului derivă din necesitatea conformării normei la Legea nr.192/2019 privind securitatea aeronautică. 7. La art. 9 alin. (1) sintagma „și apărarea” se va exclude, deoarece coroborând norma cu art. 8 alin (1) „Securitatea spațiului aerian național se realizează prin constituirea unui sistem integrat de supraveghere și apărare a spațiului aerian”, astfel fiind inutilă folosirea sintagmei prenotate, or prin definiția oferită de către autor apărarea se include în securitatea spațiului aerian, astfel fiind un non-sens. Or, în circumstanțele în care, autorul intenționa un alt sens sintagmei propuse spre excludere, este necesară modificarea art. 8 alin. (1) pentru evitarea oricărui echivoc și a asigura un limbaj simplu, clar și concis, astfel cum prevede art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. 8. Cu titlu de obiecție, articolul 12 alin. (2) se va expune în redacție nouă, după cum urmează: „(3) Zborurile în zona de frontieră se execută cu respectarea prevederilor specifice ale Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova și ale Hotărârii de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova”. Astfel, pledăm pentru faptul ca, proiectul actului normativ să fie corelat cu prevederile actelor normative de nivel superior sau de același nivel cu care se află în conexiune. 9. La art. 15 alin. (2) lit. e) și pe tot parcursul textului sintagma „aeronavei fără pilot la bord” la orice formă gramaticală urmează a fi racordată la prevederile noțiunii „aeronavă fără pilot” pentru a exclude orice interpretare în aplicarea legii conform art. 54 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
--	---	---

	10. La art.18 alin (1) textul „domeniu, asigură protecția spațiului aerian” se substituie cu textul „acordarea sprijinului asigurării securității spațiului aerian național”. Astfel, asigurând racordarea la art. 6 pentru a avea reglementări unitare în întreg text al proiectului de act normativ. 11. La art. 22 alin. (3) se propune completarea prevederilor proiectului cu direcția și modul în care se execută focul de avertisment în vederea prevenirii unor situații de risc și asigurarea unui cadru normativ care exclude orice echivoc. Drept analogie se aduc prevederile art. 11 alin. (1) din Legea nr. 218/2012 privind modul de aplicare a forței fizice, a mijloacelor speciale și a armelor de foc „Armele de foc se aplică numai după somația: „Stai! ...”, urmând denumirea autorității pe care o reprezintă persoana. În caz de nesupunere, se somează din nou prin cuvintele: „Stai că trag!”. Dacă persoana somată nu se supune nici de această dată, se somează prin tragerea focului de armă în plan vertical.”). 12. La art. 23 alin. (1) după textul „prevăzute la art. 18” se va completa cu cuvintele „alin. (2)”. Mențiune valabilă și pentru art. 24 alin. (1). Totodată, pentru a exclude orice echivocul, textul „intrarea în legalitate a acesteia” se recomandă instituționalizarea noțiunii în proiect sau efectuarea mențiunii cu descriere în nota de fundamentare. La art. 25 alin. (3) 13. Cuvintele „structurile subordonate” se vor substitui cu cuvintele „autoritățile administrative din subordinea” conform terminologiei utilizate în Hotărârea Guvernului nr. 778/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Interne, structurii și efectivului ale aparatului central al acestuia.	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. NU SE ACCEPTĂ Modul în care se execută focul de avertisment în vederea prevenirii unor situații de risc sunt descrise în art. 18. aliniatul (2). SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ
--	--	---

	14. După cuvântul „participă” se va completa cu textul „conform competențelor stabilite de cadrul normativ”. La art. 26 15. Alin. (1) la final se propune completarea cu următorul enunț „Acele prevederi nu se răsfrâng asupra aeronavelor de stat, care sunt folosite în scopul realizării atribuțiilor funcționale stabilite conform legii.” Totodată, cuvintele „de zbor” se vor exclude ca fiind inutile. 16. Potrivit alin. (2), este prevăzută obligativitatea autorităților prevăzute la art. 4, de a informa Autoritatea Aeronautică Civilă despre zonele restricționate și interzise. Se propune de a fi informat despre aceste zone și Ministerul Apărării, în calitate de organ central de specialitate al administrației publice centrale care organizează, conduce, coordonează și desfășoară, potrivit legii, activitățile în domeniul apărării naționale și securității militare și desfășoară nemijlocit activitatea de asigurare a securității spațiului aerian al Republicii Moldova. 17. La alin. (4) se face trimitere la alin. (2) lit. a) al aceluiași articol, care de fapt nu este. Mai mult ca atât, excepția prevăzută ar putea face referire la zonele restricționate, nu și la cele interzise. 18. După alin. (7) se va completa cu un alineat nou cu următorul cuprins. „(7) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene, executate cu aeronava fără pilot la bord în zona de frontieră, se efectuează cu permisiunea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, în corespundere cu Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova și Hotărârea de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova.”. Această modificare va reda claritate normei și nu va genera echivoci.	Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. NU SE ACCEPTĂ Acesta prevedere este descrisă în articolul 12 aliniatul (2).
--	---	---

	19. Cu titlu de obiecție, art. 27 va avea următorul cuprins: „Articolul 27. Survolarea spațiului aerian național (1) Aeronava fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova, poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi luat sub control de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării al Republicii Moldova. (2) În cazul aeronavelor fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova și este imposibilă interceptarea acesteia, Poliția de Frontieră are dreptul să o imobilizeze sau să o distrugă, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații. (3) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt luate cu mijloace adecvate, dintre cele utilizate pentru măsurile prevăzute la art. 23 și art. 28, în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național.” Modificarea propusă, ține să delimiteze clar competența Poliției de Frontieră și a Forțelor Aeriene ale Republicii Moldova, privind modul de reacționare la amenințarea securității spațiului aerian național. Totodată, acest amendament este reglementat și de pct. 74-75 din anexa nr. 2 la Hotărârea de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Totodată, norma propusă va asigura delimitarea clară a atribuțiilor autorităților în aplicarea măsurilor cinetice și non-cinetice. La art. 28 20. Alin. (4) urmează a fi specificat mecanismul de informare reciprocă asupra detectării aeronavei fără pilot la bord fie în proiectul de lege, fie printr-un act care este stabilit de Guvern.	SE ACCEPTĂ PARȚIAL Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea aliniatului (1 și 2) din proiect după cum urmează: (1) Aeronava fără pilot care trece ilegal frontiera de stat a Republicii Moldova și pătrunde în spațiul aerian național fără autorizare poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi preluat sub control de către structurile specializate ale Poliției de Frontieră, pe durata aflării în zona de responsabilitate a acesteia. (2) În cazul imposibilității intervenției structurilor Poliției de Frontieră ori în situațiile în care incidentul depășește competențele sau capacitățile operaționale ale acestora, intervenția se realizează de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării, în conformitate cu legislația în vigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin ajustarea aliniatului (4).
--	--	--

	21. Alin. (6) cuvântul „acordurilor” se va substitui cu cuvântul „tratatelor” conform art. 2 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova. 22. Alin. (7) și (8) lasă loc de interpretare având în vedere că alin. (7) se referă la sarcina structurii care a depistat zborul neautorizat a unei aeronave fără pilot de a coordona acțiunile sale cu Ministerul Apărării, iar alin. (8) se referă la obligativitatea unității care a aplicat măsurile cinetice/non-cinetice de a informa operativ Ministerul Apărării despre acțiunile întreprinse. La fel se atrage atenția autorului că, în conformitate cu Legea nr. 320/2012 cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și Legea nr. 219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, aceste autorități nu sunt investite cu atribuții în domeniul supravegherii și securității spațiului aerian, iar atribuirea unor responsabilități care nu sunt prevăzute în actele normative speciale care reglementează activitatea acestor subdiviziuni ale Ministerului Afacerilor Interne, nu se consideră oportună. 23. La art. 29 alin. (2), cuvintele „prin hotărâre” se vor exclude, ca fiind inutile. 24. Cu titlu de obiecție, art. 33 va avea următorul cuprins. „Articolul 33. Aprobarea executării măsurilor de securitate de către alte autorități de acordare a sprijinului în domeniu (1) Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 27 și art. 28 alin. (1) îl au persoanele cu drept de decizie stabilite prin ordinul conducătorului autorității publice cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian. (2) Persoanele responsabile de acțiunile de intervenție conform alin. (1) raportează ierarhic, imediat despre dispunerea măsurilor prevăzute la art. 27 și art. 28 alin. (1) și efectele acestora. 25. La art. 36 se propune completarea prevederilor cu denumirea autorității care va fi responsabilă de stocarea și	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. NU SE ACCEPTĂ Păstrarea tuturor structurilor de forță în acțiunea împotriva dronelor asigură o reacție rapidă și eficientă, adaptată specificității amenințărilor și diversității teritoriului. Forțele Aeriene, din cauza dimensiunilor mici, zborului la altitudini joase și manevrabilității ridicate a dronelor, nu pot reacționa întotdeauna prompt. Astfel, implicarea structurilor specializate și locale este esențială pentru un răspuns coordonat și eficace, inclusiv în zone urbane și greu accesibile. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare.
--	--	--

	gestionarea informațiilor necesare pentru clarificarea situației aeriene, termenul de păstrare a informației după clarificarea situației aeriene. 26. Cu referire la prevederile art. 39 din proiect, investigarea situațiilor aeriene de către Ministerul Apărării cu participarea organelor de urmărire penală, se consideră necesar ca în mod expres să fie menționat organul de urmărire penală din cadrul Ministerului Afacerilor Interne (ex. Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră), precum și rolul acestora în investigarea situațiilor aeriene, pentru a evita ambiguitățile în aplicare. Totodată, nu este clar la care organe „care exercită activitate operativă de investigații a situațiilor aeriene” face referire autorul, de exemplu la Biroul de Investigare a Accidentelor și Incidentelor în Transporturi constituit prin Hotărârea Guvernului nr. 36/2023 sau/și la altele. 27. La art. 43 este necesar a se specifica reglementarea privind momentul intrării în vigoare a actului normativ. Complementar, recomandăm ca, pe tot parcursul substituirea textului „măsurile sunt luate de” cu o altă sintagmă, pentru a conferi o conotație și un limbaj juridic corespunzător proiectului de act normativ. La nota de fundamentare 28. La compartimentul 2.2 se consideră oportun de a specifica rezultatele activității de documentare, spre exemplu numărul aeronavelor fără pilot care au utilizat neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova dezagregate pe aspect temporal și tehnic, conform Anexei nr. 1 la Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. 29. La pct. 4.2 se consideră judicios cuantificarea resurselor financiare necesare la realizarea măsurilor care urmează a fi întreprinse de către structurile organizaționale, în privința detectării, preluării controlului, neutralizării prin dezactivarea, imobilizării sau distrugerii aeronavei fără pilot la bord, în conformitate cu prevederile art. 28 alin. (6)	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
--	---	---

		din proiect care implică dispozitive și echipamente tehnice speciale, cu care urmează a fi dotate autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. Urmare celor expuse, Ministerul Afacerilor Interne susține proiectul supus avizării ținând cont de obiecțiile și propunerile menționate supra.	
Expertizare			
Aparatul Președintelui Republicii Moldova Avizul nr. 2./2-06-910 din 16.06.2025		1. Suplimentar, din examinare rezultă că lista noțiunilor a fost completată cu noțiunea „<i>sistem aerian de supraveghere</i>”, a cărei utilitate este discutabilă. În primul rând, se reține că această propunere a fost formulată de către Ministerul Afacerilor Interne, care, în argumentare, a susținut că introducerea noțiunii „va aduce claritate în interpretarea normelor stabilite în proiectul Legii privind securitatea spațiului aerian național”. Cu toate acestea, o analiză detaliată a textului proiectului de lege relevă că această noțiune nu este utilizată în niciuna dintre normele prevăzute, aspect ce pune sub semnul întrebării necesitatea includerii ei în lista noțiunilor. La noțiunea „<i>măsură cinetică</i>”, în vederea evitării ambiguității gramaticale, se propune completarea începutului definiției cu textul „acțiuni sau activități ce presupun utilizarea forței fizice pentru”. 2. Urmând structura tehnico-legislativă a articolului 11, alineatul (4) urmează a fi completat cu mențiunea referitoare la starea în care conducerea Forțelor Aeriene este exercitată de către Comandamentul Suprem al Forțelor Armate (pace, asediu sau război), pentru a asigura concordanța cu prevederile articolul 29 din Legea nr. 345/2003 privind apărarea națională 3. În cadrul Capitolului VI „Modul de acțiune împotriva aeronavelor fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național”, considerăm oportună includerea unui articol distinct care să reglementeze stabilirea poziției aeronavei fără pilot, similar prevederilor existente în	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ Capitolul VI a fost completat cu art.27 cu următorul cuprins: Articolul 27 Stabilirea poziției aeronavei fără pilot

	Capitolul V (articolul 19). Această propunere este fundamentată, inclusiv, pe analiza autorităților competente, a fezabilității dezvoltării unui sistem acustic de detecție destinat identificării și localizării aeronavelor fără pilot.	(1) Stabilirea poziției aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național, precum și identificarea acesteia, se realizează de către furnizorul de servicii de navigație aeriană, serviciile militare de supraveghere și control al utilizării spațiului aerian și/sau alte structuri competente, prin utilizarea mijloacelor tehnice specializate, aflate în serviciu sau activate în mod special în acest scop. (2) Autoritățile și structurile implicate în detecția, localizarea și identificarea aeronavelor fără pilot cooperează și se informează reciproc cu privire la descoperirea, poziționarea și caracteristicile operaționale ale aeronavei, precum și cu privire la circumstanțele utilizării neautorizate a spațiului aerian național. (3) În vederea eficientizării acțiunilor de detecție, localizare și identificare a aeronavelor fără pilot, autoritățile competente au obligația să implementeze sisteme de detecție radar, radioelectronică sau alte soluții tehnologice adecvate.
	4. Reiterăm necesitatea monitorizării parcursului legislativ al inițiativei legislative nr. 184 din 27.05.2025 – proiectul de lege privind managementul situațiilor de criză – înregistrat pe platforma parlamentară, care prevede abrogarea dispozițiilor referitoare la regimul stării de urgență, precum și a celor privind Comisia pentru Situații Excepționale din Legea nr. 212/2004 privind regimul stării de urgență, de asediu și de război. În eventualitatea în care această inițiativă legislativă va fi adoptată cu prioritate, se impune actualizarea corespunzătoare a proiectului de lege	SE ACCEPTĂ Menționăm că după aprobarea proiectelor Legii privind managementul situațiilor de criză – care urmează să reglementeze, printre altele, principiile și mecanismele aferente stării de urgență, cât și a noii Legi cu privire la securitatea națională a Republicii Moldova vor fi efectuate modificările de rigoare în

		cu nr. unic 278/MA/2025, în special a articolelor 11 și 35, în vederea asigurării coerenței și conformității cu noile reglementări.	Legea privind securitatea spațiului aerian național.
Cancelaria de Stat aviz nr. 30-69-6354 din 11.06.2025		1. Revizuirea, din punct de vedere conceptual, a Capitolului II „Cadrul instituțional” din proiectul de lege, ținând cont de prevederile cadrului normativ, pentru a asigura atribuirea clară a responsabilităților și competențelor. Constatăm că autorul proiectului nu sa expus în sinteză asupra acestui aspect. Astfel, prevederile alin.(7) și (9) ale art. 6 din proiect, vor reglementa expres, atribuțiile Autorității Aeronautice Civile, Serviciului Vamal, Comitetului Național de Securitate Aeronautică, precum și ale Comisiilor aeroportuare de securitate aeronautică, corespunzător Legii nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică. 2. Totodată, constatăm că, potrivit sintezei, propunerile Cancelariei de Stat, referitoare la excluderea din proiectul de lege a noțiunii „furnizorul de servicii de navigație aeriană” (prin prisma prevederilor art.6 alin.(3) lit. c) din Legea nr.192/2019 privind securitatea aeronautică), precum și excluderea alin. (2) din art. 10 (care nu are un caracter de dispoziție în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative), au fost acceptate însă, <i>de facto</i>, autorul nu a efectuat modificările respective în proiectul de lege.	SE ACCEPTĂ Menționăm că prevederile art.6 alin.(7) și (9) au fost revizuite și completate corespunzător Legii nr. 192/2019 privind securitatea aeronautică”. SE ACCEPTĂ Au fost excluse noțiunea „furnizorul de servicii de navigație aeriană”. Respectiv, aliniatul (2) din art.10 a fost exclus.
Ministerul Afacerilor Interne Avizul nr. 40/2105 din 16.06.2025		1. La definirea termenului „zonă geografică UAS” se atestă faptul că definiția este preluată din Hotărârea Guvernului nr. 949/2022 cu privire la aprobarea normelor de operare a aeronavelor fără pilot la bord. Pentru respectarea principiului clarității obiectăm la definirea noțiunii de „operațiuni UAS”. 2. La art. 4 alin. (3) lit. f), se consideră judicios substituirea sintagmei „Poliția de Frontieră – pentru supravegherea și controlul frontierei de stat în zona aeriană” cu sintagma „autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne”, întrucât din	SE ACCEPTĂ PARȚIAL Reieșind din faptul utilizării noțiunii „zonă geografică UAS” în textul proiectului legii, este imperativ de a defini această noțiune. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare prin includerea sintagmei „autoritățile administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

	cadrul autorităților cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian, potrivit proiectului sunt Inspectatul General al Poliției de Frontieră, Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul General de Carabinieri – autorități administrative din subordinea Ministerului Afacerilor Interne. În argumentare, menționăm proiectul de lege privind securitatea națională a Republicii Moldova adoptat în lectura I la data de 12 iunie 2025 de Parlament. Totodată, pentru asigurarea principiului coerenței este necesar coroborarea normelor juridice cu prevederile din art. 6 ale proiectului, respectiv, după sintagma „cu atribuții în” se va completa cu sintagma „acordarea sprijinului în”. Or, conform prevederilor legislației naționale Poliția de Frontieră nu deține atribuții în supravegherea și/sau controlul spațiului aerian național, în speță Legea nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova, Legea nr. 619/1995 privind organele securității statului etc. Cu titlu de obiecție, art. 27 va avea următorul cuprins: „Articolul 27. Survolarea spațiului aerian național (1) Aeronava fără pilot la bord care trece ilegal frontiera de stat al Republicii Moldova, poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi luat sub control de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării al Republicii Moldova. (2) În cazul aeronavelor fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova și este imposibilă interceptarea acesteia, Poliția de Frontieră are dreptul să o imobilizeze sau să o distrugă, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații. (3) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt luate cu mijloace adecvate, dintre cele utilizate pentru măsurile prevăzute la art. 23 și art. 28, în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții	SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare în alin. 5. art.6. SE ACCEPTĂ Art. 28 a fost expus cu următorul cuprins: Articolul 28. Survolarea spațiului aerian național (1) Aeronava fără pilot la bord care trece ilegal frontiera de stat al Republicii Moldova, poate fi distrusă, neutralizată sau zborul acesteia poate fi luat sub control de către Forțele Aeriene subordonate Ministerului Apărării al Republicii Moldova. (2) În cazul aeronavelor fără pilot la bord care survolează ilegal spațiul aerian al Republicii Moldova și este imposibilă interceptarea acesteia, Poliția de Frontieră are dreptul să o imobilizeze sau să o distrugă, prin dezactivarea funcțiilor de comandă/control sau de comunicații.
--	--	--

		persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot la bord care utilizează neautorizat spațiul aerian național.” Modificarea propusă, ține să delimiteze clar competența Poliției de Frontieră și a Forțelor Aeriene ale Republicii Moldova, privind modul de reacționare la amenințarea securității spațiului aerian național. Totodată, acest amendament este reglementat și de pct. 74-75 din anexa nr. 2 la Hotărârea de Guvern nr. 862/2024 pentru punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 28/2024 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. Totodată, norma propusă va asigura delimitarea clară a atribuțiilor autorităților în aplicarea măsurilor cinetice și non-cinetice, precum și în aplicarea art. 35 Interzicerea zborurilor. La art. 28 3. Alin. (6) și (7) lasă loc de interpretare având în vedere că alin. (6) se referă la sarcina structurii care a depistat zborul neautorizat a unei aeronave fără pilot de a coordona acțiunile sale cu Ministerul Apărării, iar alin. (7) se referă la obligativitatea unității care a aplicat măsurile cinetice/non-cinetice de a informa operativ Ministerul Apărării despre acțiunile întreprinse. Urmare celor expuse, Ministerul Afacerilor Interne susține proiectul supus avizării ținând cont de obiecțiile și propunerile menționate supra.	(3) Măsurile prevăzute la alin. (1) sunt adoptate prin utilizarea mijloacelor adecvate, dintre cele utilizate pentru măsurile prevăzute la art. 23 și art. 29, în raport cu nivelul amenințării aeriene, în limitele admise de dreptul internațional, după ce au fost luate în considerare toate circumstanțele specifice ale evenimentului și, ținând cont de prioritatea protejării vieții persoanelor, ultima soluție posibilă dispusă fiind distrugerea aeronavei fără pilot care utilizează neautorizat spațiul aerian național. SE ACCEPTĂ Art. 29 alin. (6) și (7) a fost revizuit și va avea următorul cuprins: (6) Ministerul Apărării coordonează, în timp real, implementarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, în cooperare cu organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, în funcție de natura amenințării și competențele legale ale fiecărei structuri implicate. (7) Structura care a aplicat măsuri cinetice sau non-cinetice împotriva unei aeronave fără pilot are obligația de a informa, cu operativitate, Ministerul Apărării, cu privire la circumstanțele, justificarea și modul de intervenție.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale Aviz nr. 13 – 3251 din 16.06.2025		Totodată, în scopul îmbunătățirii tehnico-legislative a proiectului, propunem reformularea art. 12 alin. (7) din proiect, în vederea uniformizării conținutului cu prevederile art. 26 alin. (6) din proiect, după cum urmează:	SE ACCEPTĂ Art.12 alin. (7) a fost reformulat cu următorul cuprins: (7) Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava

		„Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.”	cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile.
Ministerul Justiției Aviz nr. 04/1-5877 din 19.06.2025		La art. 3: La noțiunea „controlul utilizării spațiului aerian național”, nu este clar rolul controlului menționat în contextul protejării datelor cu caracter personal. Totodată, având în vedere indicarea „vieții private” drept una din valorile protejate în contextual efectuării controlului utilizării spațiului aerian național, se consideră judicioasă excluderea cuvintelor „și a datelor cu caracter personal” din noțiunea nominalizată. Observația dată este valabilă și pentru cuprinsul noțiunii „zonă geografică UAS”. La noțiunea „fenomen anormal neidentificat” pentru îmbunătățirea clarității normei, se recomandă substituirea textului „obiect natural cunoscut sau obiect artificial aeronavă, rachetă, balon dar nu se limitează la acestea” cu textul „obiect natural sau artificial cunoscut”. La noțiunea „măsuri cinetice”, se recomandă substituirea cuvintelor „de a mai desfășura misiunea ilegală” cu cuvintele „de a mai funcționa”. Or, este posibilă situația ipotetică când va fi necesară doborârea unei aeronave fără pilot care nu neapărat desfășoară o misiune ilegală, dar care, din cauza disfuncționalităților survenite, poate prezenta pericol din cauza pierderii controlului. La noțiunea „zonă geografică UAS” se notează că exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima	SE ACCEPTĂ Din noțiunile „controlul utilizării spațiului aerian național” și „zonă geografică UAS”, au fost excluse cuvintele „și a datelor cu caracter personal”. Respectiv au fost efectuate modificările la noțiunile „fenomen anormal neidentificat”, „măsuri cinetice” și „zonă geografică UAS”

		folosire. La art. 6 alin. (6) lit. b), pentru claritate, este necesară revizuirea cuvintelor „transporturilor sensibile”. Potrivit art. 7 alin. (3), „Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național participă la schimbul de informații și date tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile referitor la fenomenele anormale neidentificate”. În acest sens, este necesară concretizarea privind cadrul normativ aplicabil în contextul realizării schimbului de informații tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile referitor la fenomenele anormale neidentificate. În eventualitatea lipsei unor prevederi normative în acest sens, se consideră necesară clarificarea/desfășurarea procesului dat în cadrul proiectului de lege. Potrivit art. 10 alin. (2), „Lipsa Forțelor Aeriene nu poate constitui un motiv justificativ pentru absența măsurilor legale privind organizarea apărării antiaeriene”. Sub acest aspect, nu este clar cum urmează a fi asigurată apărarea spațiului aerian, care sunt măsurile și autoritățile responsabile în acest sens, în eventualitatea lipsei Forțelor Aeriene. Drept urmare, se impune clarificarea problematicei date prin reglementarea detaliată a situației în contextul lipsei Forțelor Aeriene. În raport cu prevederile art. 11 din proiect, se recomandă luarea în considerare a prevederilor proiectului de Lege privind managementul situațiilor de criză (inițiativa legislativă nr. 184 din 27.05.20251). Or, prin inițiativa legislativă nr. 184 din 27.05.2025, se propun o serie de	SE ACCEPTĂ Cuvintele „transporturilor sensibile” au fost substituite cu „transporturilor care implică riscuri de securitate națională”. SE ACCEPTĂ Alin. (3) art.7 va avea următorul cuprins (3) Autoritățile cu atribuții în domeniul securității spațiului aerian național participă la schimbul de informații și date tehnice între statele membre ale Uniunii Europene și organizațiile internaționale din domeniul aviației civile referitor la fenomenele anormale neidentificate în condițiile și în modul stabilit de Convenția privind Aviația Civilă Internațională (Convenția de la Chicago, 1944) și Regulamentul (UE) nr. 376/2014 privind raportarea evenimentelor în aviația civilă. SE ACCEPTĂ La art. 10 alin. (2) a fost exclus. SE ACCEPTĂ Menționăm că după aprobarea proiectelor Legii privind managementul situațiilor de criză – care urmează să reglementeze, printre altele, principiile și
--	--	---	---

	modificări majore în contextul gestionării situațiilor de criză, fapt care impune adaptarea proiectului de lege în speță la proiectul de lege înregistrat de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova. La art. 14, alin. (3) se va completa cu cuvintele „privind aplicarea măsurilor restrictive internaționale”. La art. 26: Prevederile alin. (5) se vor exclude, deoarece dublează textul normei prevăzute la art. 12 alin. (6). Potrivit alin. (6), „Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat și cu avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile”. Per a contrario, în conformitate cu art. 12 alin. (7) din proiect, „Zborurile de fotografiere aeriană sau filmările aeriene executate cu aeronava cu pilot la bord și/sau fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, pot fi efectuate cu permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat, conform procedurilor și reglementărilor aplicabile”. Astfel, se atestă că, în cadrul art. 26 alin. (6), pentru efectuarea zborurilor de fotografiere aeriană sau filmare aeriană executate cu aeronava fără pilot asupra obiectelor aflate în paza Serviciului de Protecție și Pază de Stat, inclusiv sediile de lucru, reședințele persoanelor	mecanismele aferente stării de urgență, cât și a noii Legi cu privire la securitatea națională a Republicii Moldova vor fi efectuate modificările de rigoare în Legea privind securitatea spațiului aerian național. SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare SE ACCEPTĂ La art. 26 alin. (5) și (6) au fost excluse din considerentul că dublează prevederile art.12 alin (6) și (7).
--	---	---

		beneficiare de protecție de stat și locațiile unde se desfășoară misiuni de protecție, sunt necesare întrunirea următoarelor condiții: 1) permisiunea Serviciului de Protecție și Pază de Stat; 2) avizul Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării. În opoziție, la art. 12 alin. (7), nu se menționează despre necesitatea obținerii avizului Autorității Aeronautice Civile, Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova și al Ministerului Apărării. Prin urmare, se consideră necesară clarificarea aspectului dat în vederea excluderii unor contradicții dintre normele menționate. În conformitate cu prevederile art. 28 alin. (5), „Măsurile prevăzute la art. 27 și art. 28 alin. (1)-(3) sunt luate de organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, <u>precum și de structurile militare și serviciile speciale ale altor țări partenere</u>, în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și a înțelegerilor tehnice în domeniul securității și apărării, încheiate în acest sens, cu respectarea legislației naționale”. Cu referire la norma indicată supra, în scopul excluderii unor interpretări diferențiate a textului „precum și de structurile militare și serviciile speciale ale altor țări partenere” prin prisma statutului de neutralitate permanentă consfințit în Constituția Republicii Moldova, se recomandă substituirea textului menționat cu textul „precum și cu suportul autorităților competente din domeniu ale țărilor partenere”. La art. 29 alin. (1), se va revedea trimiterea la art. 28 alin. (6) din proiect, or, ultima stabilește doar competența Ministerului Apărării în asigurarea coordonării implementării măsurilor prevăzute în Capitolul VI.	SE ACCEPTĂ Alin. (5) a fost modificat și va avea următorul cuprins: (5) Măsurile prevăzute la art. 28 și art. 29 alin. (1)-(3) sunt luate de organele securității statului și structurile de ordine și securitate publică, precum și cu suportul autorităților competente din domeniu ale țărilor partenere, în temeiul tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte și a înțelegerilor tehnice în domeniul securității și apărării, încheiate în acest sens, cu respectarea legislației naționale. SE ACCEPTĂ Alin/ (1) art. 30 va avea următorul cuprins: (1) Pentru aplicarea măsurilor prevăzute în prezentul capitol, se utilizează
--	--	---	--

		La art. 43: La alin. (2), cuvintele „și completările” se vor exclude. La alin. (3), cuvintele „Până la armonizarea legislației în vigoare cu prevederile prezentei legi” se vor substitui cu cuvintele „Până la aducerea în concordanță a legislației cu prevederile prezentei legi”.	dispozitive și echipamente tehnice speciale operate de structurile prevăzute la art. 29 alin. (5). SE ACCEPTĂ Au fost efectuate modificările de rigoare
Centrul National Anticorupție Aviz nr. 06/2/10684 din 24.06.2025		Concluzia expertizei În nota de fundamentare se menționează: „Proiectul legii privind securitatea spațiului aerian național (în continuare proiectul legii) a fost elaborat în scopul realizării obiectivelor naționale de securitate și apărare, implicit pentru combaterea amenințărilor, riscurilor și vulnerabilităților în adresa Republicii Moldova, prevăzute în Strategia Securității Naționale, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.391/2023. Astfel, în scopul continuării procesului de consolidare a securității naționale a Republicii Moldova, inclusiv prevenirii, contracarării, și neutralizării (anihilării) riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, a integrității spațiului aerian al Republicii Moldova, securității aeronautice, vieții și sănătății persoanelor și a patrimoniului se propune reglementarea detaliată a raporturilor juridice, organizaționale, administrative și de altă natură, apărute în procesul de asigurare a securității spațiului aerian național, modul de acțiune în diverse situații aeriene și competențele specifice privind aprobarea executării măsurilor de securitate aeriană”. La fel, în nota de fundamentare autorul descrie informații cu privire la Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative. În final, menționăm că în redacția propusă, proiectul nu conține factori și riscuri de corupție.	SE IA ACT

Ministru

Anatolie NOSATÎI